

Izbira vsak četrtek in velja s poštnino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 D, pol leta 16 D, četr leta 8 D. Izven Jugoslavije 56 D. Naročnina se pošuje na upravištvo »Slov. Gospodarja« v Mariboru, Koroška cesta 5. List se pošilja do odgovoda. Naročnina se plačuje v naprej. — Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1.50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

28. številka.

MARIBOR, dne 25. junija 1925.

59. letnik.

O „priateljih“ kmeta.

Voditelju Samostojne demokratske stranke, ministru Svetozaru Pribičeviču (človeku, ki ga obožujejo naši slovenski »demokrati« z Žerjavom na čelu) se je nedavno zahotel dveh predstav svojega potujočega političnega cirkusa. Potujoč je namreč zato, ker se med hrvatskim ljudstvom nikjer ustaliti ne more in ker je navezan na zvijačo in podkupovanje, če hoče biti v milosti pri g. Pašiću, šefu sedanje koalične vlade. Prva predstava je bila v Beogradu. Pribičevič je pozval v prestolico par sto uniformiranih fašistov, znanih pod firmo Orjuna, da bi mu tako »mimogrede«, po izvršenem shodu, napravili manifestacijo. Pribičevič ne uživa spoštovanja srbskega ljudstva onstran Save in Drine. Možima le svojo volilno okrožje v srbski Liki, sicer mu je pa uspelo, da je dobil vsled politične zveze z radikali popolno oblast na Hrvatskem. Osvojiti hrvatske volilce in se predstavljati v Beogradu kot vodja Hrvatov: to je njegova onemogla želja. Toda v Beogradu vedo, kdo je »Pribac«, kaj pomeni in koliko ljudstva se ga oklepa. Iz tega razloga je bilo orjunašem naročeno, naj napravijo nekaj razpoloženja zanj, a niti to se mu ni posrečilo. Ti so se med seboj skregali, zato je morala pri orjunaših naročena manifestacija napraviti posebna, iz Hrvatske komandirana skupina demokratičnih učiteljev, carinikov, občinskih »bilježnikov« in drugih takih škricev, ki so bili preoblečeni v seljaške narodne noše. Seveda ni manjkal tamburaški zbor in skupina deklet (raznih gospodičen, ne morda kmetskih deklet) in vse to si je naročil gospod minister prosvete, da bi Beograd mislil, kako je med ljudstvom priljubljen.

Ta samostojno-demokratični cirkus so si ogledali, od strani, tudi radikali, beograjski domačini. Da orjunaši ne bi motili miru okoli kraljevega dvorca, je notranji minister prepovedal vsak obhod po Terazijah, t. j. glavnih beograjskih ulici, namen te odredbe je pa bil vse drugačen: prepričiti, da se demokrati ne bi mogli v bližini dvora na svoj kričavo-židovski način klanjati svojemu polbogu Pribičeviču. Beograd je ostal hladen in druge nesreče res ni.

To je moža tako ujezilo, da je naročil drugo predstavo v Sisku. V hrvatski Sisak, ki je skoro enodušno v taboru Radičeve stranke, je prispelo okoli pet tisoč Srbinjancev iz Like. Tistih par sto hrvatskih kmeter, ki so iz radovednosti šli poslušati Pribičeviča, itak ne šteje, ker od teh ne bo dobil niti 100 glasov. Samostojni demokrati so zlobnili na ta shod vse, kar je v njihovih službah ali kakršnikoli odvisnosti, toda stvar jim zdaleta ni tako uspela, kajor so si predstavljali. Zbesneli agitatorji so videli že v naprej, da hrvatsko kmetsko ljudstvo Pribičevičevega cirkusa ne mara, zato so pri-

čeli izvajati s pomočjo žandarjev in takozvanih kordon-zaščitnih strahovito nasilje. Sisak in okolica sta bila ne-nadoma v obsednem stanju, ki ga je proglašil pripravljalni odbor tega »shoda«. Pretepali so mirne seljake, grozili na vse strani, silili z nasajenimi bajoneti k izveščanju zastav na čast g. Pribičeviča in obljuhovali zemeljsko zveličanje vsakomur, ki bi se udeležil shoda. Toda vse to ni nič pomagalo. Hrvatov ni bilo blizu, od daleč, iz gorate Like prispele Srbi so pa bili tako izmučeni, da je komaj par sto ljudi dajalo izraza svojemu navdušenju za politiko Svetozara Pribičeviča. In tedaj se je zgodilo nekaj čudnega. Samostojno-demokratični listi med njimi tudi »Jutro« in »Slovenski Narod«, so poročali o »ogromnih manifestacijah za državno in narodno edinstvo.« Pribičevič da je baje ugotovil z vso sigurnostjo, da se »Radičeva kula ljulja« (trdnjava majne). Razpisali so se na dolgo in široko, kakor da bi se bilo kaj velikega dogodilo. Pa ni bil večji shod, kakor če SLS sklici svoje pristaše na večji shod v Ptuj.

Pa pustimo to. Bolj značilna za te »priatelje hrvatskega seljaka«, kakor se imenujejo samostojni demokrati, je dejstvo, da so vršili s pomočjo uradništva in žandarmerije nasilja, da so pretepali kmetsko ljudstvo, aretirali vsakogar, ki so ga imeli na sum, da morda agitira proti njim. Nasilje je bilo tako hudo, naperjeno pa proti vsem pristašem raznih drugih strank, da so poslanci Radičeve, hrvatske radikalne, Davidovičeve stranke in zajednice podali vladu posebno spomenico, v kateri se zgražajo nad najhujšimi slučaji in zahtevajo, da se krivci kaznujejo, krivice pa popravijo. Čez par dni se je oglasila v Beogradu posebna deputacija odposlanstvo hrvatskih radikalov, ki se je na pristojnih mestih ter pri glavnem odboru stranke g. Pašiću pritožila nad živinskimi obmašanjemi samostojnih demokratov. To stvar je beležila tudi »Samouprava« in Pribičevič je v skrbih, kaj bodo k temu porekli radikalni, ko bodo prišli bolj usodni časi, kakor je današnji.

Seljake so pretepali in mučili, Pribičevič pa računa na njihove glasove. Hrvat. kmet pa Pribičeviču nikdar ne bo sledil, ker njegova stranka kmetu ne pusti priti do veljave, čeprav se ne brani kmetskih glasov. Taki so meščanski »priatelji« kmeta!

Zopet nova bremena.

Za zvišanje draginje.

Finančni minister Stojadinovič je predložil novo carinsko tarifo. V tej tarifi je zvišana uvozna carina za kmetske potrebščine. Za vinogradne škropilnice, galico, železje, stroje, posamezne dele strojev, kmetskih orodij, blago za obleko in mnoge druge živiljenjske potreb-

kjer smo jih pošteno premikastili. Teh je tudi še osentnajst do dvajset tisoč. Tista gruča silic za njimi, to so kozaške čete. V eni uri bomo stali nasproti stotisoč Prusom in Rusom, in sicer najkrepkejšim. To bo bitka, v kateri si človek lahko pribori kričec, ako ga pa ne dobi, ga lahko izgubi za zmerom.«

»Ali res mislite, narednik?« je vprašal Cebedej, ki ni nikdar imel v glavi dveh jasnih misli in si je domisljeval, da ima kričec že v roki.

»To je kakor pribito«, je odgovoril narednik; »prišli si bomo prav blizu. In če v gneči ugledaš polkovnika, top, zastavo, sploh kaj takega, kar te bode v oči, plani na tisto in ne zmeni se za bajonete, sablje in puščina kopita. Kar zagrabi in ako srečno odnesete pete, boš zapisan v odlikovanje.«

Medtem ko je govoril Pinto, mi je prišlo na misel, da je feksenburški župan dobil kričec, ker se je Mariji Lujizi s svojo vasjo peljal nasproti na ovenčanih vozech. Ta način, kako se dobi kričec, se mi je zdel mnogo pripravniji, nego Pintov.

Nisem imel več časa, da bi bil še dalje razmišljal o tem, kajti od vseh strani so trobili k zbiranju. Vsakdo je hitel tja, kjer so stale puške njegove kompanije, ter naglo pograbili svojo. Častniki so nas razpostavili v bojne vrste. Iz vasi so v diru prihajali topovi. Razpostavili so jih na vrhu malo zadaj, tako da jih je ščitil hribov rob. Prišli so tudi vozovi s streličevim.

Bolj daleč v ozadju, v vaseh Rahna, Kaja in Veliki Görschen, je vse vrvelo. Mi pa smo bili prvi, na katere je imela planiti sovražna sila.

Sovražnik se je bil ustavil dva topovska strela od nas in njegovih jezdcev je na stotine begalo poizvedovajajo pod hribom. Že ko sem se samo ozrl na to množico Prusov, ki so stali ob Plovarem potoku, tako da sta jih bila oba brega kar črna, in katerih prve vrste so pričele delati kolone, sem rekel sam pri sebi: »Jože, zdaj je vse izgubljeno, vsega je konec ... nobene pomoči ni več ... Ne preostane ti drugega, kajor da se maščuješ, se branиш in nimaš usmiljenja z nikomur ... Brani se ... branis se! ...«

Ko sem to premisljeval, je general Chemineau sam pridržal na čelo in ukazal: »Naredite kriče!«

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravnost sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Cene inseratom po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Čekovni račun poštnega urada Ljubljana 10.603. Telefon interurb. št. 113.

čine. Tako bo vladin predlog zopet povečal draginjo za najne gospodarske potrebščine, ki jih potrebuje kmet, delavec in obrtnik. Naš poslanec dr. Kulovec je odločno protestiral v imenu naših poslancev proti tem novim bremenom. Cene naših pridelkov močno padajo, a blago, kar ga morajo ljudje kupovati, pa se bo sedaj še podražilo. Minister dr. Žerjav — Pivkov komandan — je trdil, da je nova carinska tarifa ugodna za Slovenijo, ker bodo fabrikanti ložje tekmovali s tujino. Torej Pivkova stranka se poteguje samo za bogate fabrikante. Kmet,revež, delavec, obrtnik, mali trgovci — so ji deveta briga. Po zaslugu samostojno-demokratične stranke bo sedaj draginja zopet poskočila!

Novi davki.

Ta dan je finančni minister v imenu vlade predložil začasni proračun (dvanaestinar) do konca novembra. Po teh dvanaestinah se zopet zvišajo davki. To je naravnost strašno! Nobenega konca ne kraja izmognjanju Slovenije! Ko se je danes o tem predlogu razpravljalo v zbornici, je v imenu Jugoslovanskega kluba govoril proti dvanaestinam naš poslanec Franjo Kremžar. Med splošno pozornostjo je z živo besedo opisoval bedo, ki je zadnji čas vsled padanja cen živine in poljskih pridelkov ter lesa in vsled vedno večjih davkov nastala med kmetskim in delavskim ljudstvom v Sloveniji. Kremžarjev glas je donel celo izven zbornice. Njegovi dokazi so bili tehtni. Ali kaj pomaga, ko se Pašičeva in Pribičevičeva vlada za te klice in opomine ne zmeni. Žerjav pa je bil celo tako smel, da je posmehalno odgovarjal našemu govorniku.

Kmetski delavci in viničarji tudi občačeni.

Nekaj nepojmljivega je, kako hočejo sedaj izmognati z davkom na telesno delo celo uboge delavce. Finančno ministrstvo Pašič-Pribičevič-Žerjavove vlade je izdal na vse davčne oblasti dne 12. maja 1925 navodilo, kako se naj iztirjuje davek na delo. Navodilo pravi: Davek 2 odstot. morajo plačati vsi kmetski, poljedelski in gozdniki delavci, viničarji, tudi hlapci, pastirji, dekle itd. Davku so podvrežene celo dojilje in pestunje (?!). Kuharice, služkinje, obrtni učenci, pomočniki in tovarniški delavci. Gospodar bo moral vsak mesec davčni oblasti poslati seznam o zaslužku delavcev. Gospodar tudi jamči, da bo delavcu odtegnil davek. Davek se mora plačati letno štirikrat. Minister predpisuje, da se v zaslužek računa ne samo denari zaslužek, ampak tudi hrana, stanovanje, luč, kurjava, obleka, obuvalo in užitek zemlje. Predpisane so tudi hude kazni.

K temu delavskemu davku so pripisali še toliko doklad, da bo znašal davek skupno nad 7 odstot. od skupaj izračunanega zasluga. Tako bodo prišli ubogi ljudje še v večjo bedo. Poslanci Slovenske ljudske stranke

Vsi častniki na desni in levji, spredaj in zadaj, so ponovili povelje, in tako smo naredili štiri četverokočnike po štiri bataljone. Jaz sem bil takrat na eni notranjih strani in sem bil tega vesel, kajti mislil sem si, da bodo Prusi, ki so prihajali v treh oddelkih, najprej napadli prednje vrste. A komaj sem to rekel sam pri sebi, ko je skozi karé švigačila cela toča krogel. Obenem so pričeli rjoveti topovje, katere so bili Prusi zapeljali na grič na levji strani, in sicer čisto drugače, kot pri Weissenfelsu: zdaj streljanja kar na hotelo biti konec! Na tistem vrhu so imeli postavljeni kakih trideset velikih topov, lahko si je torej misliti, kakši vrzeli so delali. Krogle so letele zdaj preko nas, zdaj se devalje v vrste, zdaj prodirale v zemljo, ki so jo razvile z groznim hreščanjem.

Tudi naša topništvo je streljalo, da je bilo slišati le polovico sovražnih krogel, a vse skupaj ni pomagalo. Najhujše pa je učinkoval neprestani klic častnikov: »Razmik! Razmik!«

Stali smo obdani z gostim dimom, a nismo oddali nobenega strela. Ravno sem si mislil, da bomo uničeni, ne da bi se mogli braniti, ako ostanemo tu še četrt ure, ko so naenkrat med obema višinama prispele prve pruske kolone s čudnim hruščem, kakov da se povoden vali proti nam. Prve tri strani našega četverokočnika, namreč fronta in ostali dve na desni in levji, so ta hip ustrelile. Kdo ve, koliko Prusov je padlo v tej pokrajinski zarezil! A namesto da bi se ustavili, so njih tovariši lezli naprej v hrib, kakor obsedeni kričali: »Domovina! Domovinal!« ter nam svoj bataljonski ogenj na sto korakov pošiljali naravnost v telo.

Potem se je začel boj z bodalom in kopitom, kajti na vsak način so hoteli zdrobiti karé, zdeli so se mi kakor besni. Vse svoje žive dni bom pomnil, kako je bataljon Prusov od strani prišel naravnost proti nam ter nas napadel z bodali, kar smo jim vrnili, ne da bi stopili iz vrste, in kako sta jih vse skupaj podrla in pometla dva topa, stoeča petdeset korakov za nami.

Zdaj si ni upal noben drug oddelek več prodirati med karje.

Navalili so po hribu dol, mi pa smo nabasali puške, da jih uničimo do zadnjega moža. Zdaj so znova pričeli grmeti njih topovi, od desne strani se je oglasil silen vrtec. To je bilo njih konjeništvo, ki je hotelo izrabiti

LISTER.

Zgodbe napoleonskega vojaka.

Francoski spisal Erckmann-Chatrian; preložil Al. B.

13. nadaljevanje.

»Oho«, je vzliknil Pinto, ki je bil iztegnil vrat ter si voko položil na oči, »to je začetek bitke, ali pa ne vem nicesar. Medtem ko naša vojska v ravni črti prodira proti Lipskemu, bi nas ruski in pruski lopovi radi prijeti od strani in nas raztrgali. To so dobro preračunal! Čedalj boljše poznoj vojne zvijače.«

»Kaj pa bomo mi počeli tukaj?« je vprašal Klipfel.

»To je vendar jasno,« je odgovoril narednik. »Nas je tu dest do dvanaest tisoč pod starim Souhamom, ki se še nikdar ni umaknil niti za korak. Stali bomo torej kot zid, eden proti šestim ali sedmim, dokler cesar ne izve o polohu ter se obrne nam na pomoč. Glejte, ordonančni častniki so že oddirjali.«

In res je bilo tako: pet ali šest častnikov je dirjalo preko latenske ravnine za našim hrbtom proti Lipskemu. Jezdili so, kajor bi jih veter gnal, jaz pa sem prosil Boga, naj jim da despeti o pravem času in nam pošlje na pomoč celo vojsko. Grozno je, ako mora človek slišati, da je izgubljen; še svojemu največjemu sovražniku bi ne želel, da bi bil v takem položaju.

Narednik Pinto nam je razlagal:

»Srečo imate, rekruti. Ako ta ali oni od vas odnese zdravo kožo, se bo lahko hvalil, da je videl kaj posebnega. Le poglejte tiste višnjele črete, ki prihajajo s puškami na kamah ob Plavnem potoku — vsaka taka črta je en polk. Trideset jih je, to je skupno šestdeset tisoč Prusov, brez tistih vrst konjenice, ki je vsaka en švadron. Tisti tamde, ki prodirajo ob njih levi strani ob Rippachu, in se jim vojne bliška na solncu, to pa so dragonci in kirasirji ruske carske garde. Prvikrat sem jih videl pri Austerlitzu,

so opozorili vlado in njeni večini v govorih in predlogih, naj tega davka vendar ne uvedejo, ker siromaštev ubogih slojev je itak že prekipelo do vrhunca. Naj raje obdačijo luksus, zlatnino, prešerno obleko mestne gospode, a vse zamanj. Pašičevi, Pribičevičevi, Žerjavovi ljudje niti od blizu ne poznajo velike bude, ki je zavladala.

Kaj bo? Ali je upati na odpomoč?

Ta nesrečna vlada ne more ostati dolgo na krmilu. Po vseh jugoslovanskih deželah, tudi med Srbi, se vsak dan močnejše slišijo glasovi: Tako ne more iti dalje. Gospodar, ki samo zapravlja, prodaja gozdove, živino in vse, kar je rahlo, propade in pride na boben. Sedanja vladna večina samo razmetava, zapravlja.

Poslanci Slovenske ljudske stranke nismo v vladni večini, mi se dan za dnem z vsemi silami borimo proti njej in vsem krivicam. Odnehalo ne bomo, ker vemo, da je pravica na naši strani.

Ne obupajte tam v domovini. Notranja politika se za grinjalom tako suče, da bodo Pivkovi prijatelji Pribičevič in Žerjav kmalu zleteli iz vlade. Ko se to zgoditi imamo upati, da se bodo tudi gospodarske razmere obrnile na bolje!

Proti zapostavljanju zadružništva.

(Govor poslanca Vlad. Pušenjaka v seji narodne skupščine dne 6. junija 1925.)

(Konec).

4. Prevelik vpliv vlade.

Grajati moram nadalje še to, da se po zakonu prepriča preveč vpliva v vprašanju poljedelskih kreditov ministrju poljoprivrede in voda. Rešitev večine vprašanj in sicer najvažnejših vprašanj, se prepriča pravilniku, katerega ima izdelati ministrstvo za kmetijstvo. Mi se zavedamo, kaj pomenja pri nas pravilnik. To je pri nas nek poseben zakon, in pri obravnavanju raznih zakonov, kakor n. pr. zakona o taksah, smo videli, da se v pravilniku rešujejo vprašanja, katera v zakonu niso rešena, in sicer na način, ki je násproten določbam zakona. Razum tudi, da je vpliv ministrstva za kmetijstvo na celo ustanovo mnogo prevelik. Ako je dovolj, da vodi kontrolu pri narodni banki, pri drž. hipotekarni banki, pri zvezzi uradniških nabavljajih zadrag drž. komisar, ne razumem, zakaj ima ministrstvo za kmetijstvo pravico, da tako veliko število svojih zastopnikov pošle kot zastopnike v oblastne zadruge in v direkcijo za kmetijske kredite. Včeraj smo dobili načrt zakona o novi obrtni banki in tam smo videli, da se samo predlaga to, da se pošlje komisar v banko, a ne da bi trgovinski minister imenoval celo vrsto svojih uradnikov v upravo banke, kakor to vidimo pri predloženem zakonskem načrtu, na podlagi katerega bi imeli državni funkcionerji prvo in glavno besedo pri vodstvu novih kreditnih zadrag.

5. Izkusnje glede rešitve vprašanja kmetijskih kreditov.

Kake izkušnje imajo druge države glede rešitve vprašanja poljedelskih kreditov za seboj? Če premotrimo zgodovino tega vprašanja v drugih državah, potem vidimo, da je izkušnja pokazala, da mora biti kredit, ki je določen kmetijstvu, ločen od kredita, ki je namenjen drugim gos-

vrzeli, ki so jih bile topovske krogle napravile v naših vrstah. Tega naskoka nisem videl, ker se je vršil za našo divizijo, med tem pa so nas podirale krogle v gručah. Generalu Chemineau-u je razdrobilo stegno. Tako ni moglo več iti dalje; dobili smo povelje, naj se umaknemo, kar smo seveda storili z veseljem.

Krenili smo okrog Velikega Görschena, vedno zastopani od Prusov, s katerimi smo neprestano menjavali strele. Tistih dvatisoč mož, ki so bili v vasi, je slednjic ustavilo sovražnika z brzostrelbo, mi pa smo hiteli v hrib proti Malemu Görschenu. Zdaj pa je udarilo na nas z odprte strani vse prusko konjeništvo, da bi nam odrezalo umikanje in nas prisilil, da bi ostali v ognju njih topov. To me je silno razburilo. Slišal sem, kako je kričal Cebedej: »Rajši naskočimo, nego da bi tu stali!«

Nevarnost je bila res grozna, kajti huzarski in lovski polki so se bližali v lepem redu, predno so naskočili.

Se vedno smo korakali nazaj, kar dobimo s hriba povelje: »Stoj!« Tisti hip se je čez huzarje, ki so že dirjali proti nam, vsula grozna salva karteč, ki jih je ubila na stotine. Bila je Girardova divizija, ki nam je bila prišla na pomoč od Malega Görschena. Nekoliko dalje na desni strani je bila postavila baterijo šestih topov, ki je imela dober uspeh: huzari so se razpršili nazaj hitreje, nego so bili prišli, zdaj pa se je tistih šest četverokotnikov Girardove divizije v Malem Görschenu združilo z našimi, da ustavi prusko peštro, ki je prodiralo neprestano, tri kolone spredaj, tri druge, prav tako močne, zadaj.

Izbubili smo Veliki Görschen, a boj med Malim Görschenom in Rahno je bil še strašnejši.

Jaz sem mislil samo na to, kako bi se maševal. Kar norel sem od srda na tiste, ki so mi hoteli vzeti življenje, najdragocenjšo last človekovo, katero mora čuvati, kadar ve in zna. V meni je kipelo nekako sovrašto proti Prusom zaradi njih kričanja in kljubovalnosti. Vendar me je zelo veselilo, da je bil Cebedej še poleg mene. Ker smo, čakajoč novih napadov, puške držali ob tleh, sem mu stisnil roko.

»Srečo smo imeli!« je reklo. »Ko bi le cesar kmalu prišel, kajti gotovo so dvajsetkrat močnejši od nas . . . in ko bi le topove pripeljal s sabo!«

ciplinirani zadružarji, ki so v dosedanjih zadružah. Nove zadruge ne bodo imele izkušenih sodelovalcev, ampak bodo tekomp let pridobile kot člane k večjemu manjvrednemu materialu.

7. Stališče zastopnikov kmetijstva in zadružništva.

Enketa kmetijskih in zadružnih strokovnjakov e dne 2. in 3. maja t. l. je soglasno odklonila predloženi načrt zakona in v posebni spomenici povdarjala med drugim sledče:

»Ustvarjanje novega kreditnega zadružništva potom državne inicijative je po izkušnjah, pridobljenih v drugih naprednih državah, eksperiment, česar usoda se mora od dvojiti od usode dosedanjega zadružništva, da usoda eksperimenta ne povzroči i jednakne usode dosedanjega kreditnega zadružništva, koje je že davno izpopolnjeno in prekoračilo prvotno stopinjo eksperimenta.«

Radi izkušenj dosedanjega zadružništva je enketa mišljena, da je najnovejši zakonski predlog o kmetijskih kreditih splošno neugoden in da bi bilo potrebno, da se narodni skupščini predloži prejšnji predlog zakona, kateri je izdelan na temelju sporazuma na anketi dne 13. sept. 1924, sklicani od ministrstva za kmetijstvo, kateri predlog popolnoma odgovarja potrebam sedanega kmetijskega zadružništva, ki naj tvori temelj zadružnemu kreditnemu zavodu.

Enketa obenem misli, da bi trebalo obenem tudi predložiti novi zadružni zakon, ki bi unificiral zadružno zakono davstvo, ker tvorita oba zakona načelno in organsko enljivo.«

Vidite, gospodje, to je mišljene gospodarskih in zadružnih strokovnjakov, ki so se sestali iz cele države in dva dni skrbno in pazno proučevali določbe tega zakonskega predloga in prišli do soglasnega zaključka, da je ta zakonski načrt za zadružništvo nesprejemljiv.

Zakaj se pa vendar vstraja na tem načrtu? Komu bi prišel ta zakon v prid? Ta zakon bo v prid radikalni stranki, ki hoče z državno pomočjo hitro priti do zadruž. Koristi bo pri prinesel prav malo v primeri s škodo, katero bo tak način reševanja povzročil celoti. Končni efekt bo ta, da se bo denar, državni denar, uporabil za ta namen radikalne stranke in da nikdo ne bo mislil na vrnitev kredita, ker bo kontrola onemogočena. Po neuspelem eksperimentu bo nezadovoljstvo kmetov radi tega vprašanja še večje kakor dosedaj. Saj smo videli, da v odboru tudi srbski kmetje niso bili zadovoljni s tem zakonskim predlogom, da so imeli mnogo pritožb in želja, ki so pa ostale nerešene.

8. Naše stališče.

Gotovo je, da tudi mi, četudi kot člani opozicije nastopamo proti načrtu tega zakona, gojimo iskreno željo, da se vprašanje kmetijskih kreditov ugodno reši, da bo kmetu dana možnost, doseči cenovno kreditnemu in srednjoročni ter dolgoročni kredit. Kratkočasni kredit potrebuje naš kmet za obdelovanje zemlje, za nakup semenja, gnoja in krme, za setev in žetev, za izplačilo delavcev, za boljše vnovnjenje in predelavo pridelkov, za nakup sredstev za zdravljenje živine, za pokončevanje rastlinskih škodljivcev. Srednjeročni kredit pa je kmetu potreben za nakup živine, orodja in strojev, za napravo vinogradov in sadonosnikov, za drenaže, za popravila stavb, za manjše zgradbe, za dokup zemlje v svrhu zaokroženja posestva itd.; dolgoročni kredit pa za nakup zemlje, odplačila agrarnih dolgov, za zgradbo hiš, hlevov in gospodarskih poslopij, za stalno izboljšanje zemljišč potom izsuševanja, namakanja itd. Naš

O tem, da bi si zaslužil križec, ni govoril več.

Pogledal sem malo v stran, če je seržant še tu, ter videl, kako je mirno brisal bodalo. Na videz ni bil nič izpremenjen — to me je veselilo. Rad bi bil tudi vedel, če sta Klipfel in Fürst še v njih vrstah, toda povelje: »Puško v rokoi« me je navdalo z drugimi mislimi.

Prve tri sovražne kolone so se bile ustavile na hribu pri Velikem Görschenu ter čakale druge tri, ki so prihajale s puško na ramu. Vas v dolini med nami je gorela, iz slamenih streh so šigali plameni in dim se je dvigal do neba. Od leve strani smo videli prihajati proti nam dolgo vrsto topov preko razoranega polja, hoteli so nas prijeti od strani.

Bilo je okrog poldneva, ko se je tistih šest kolon zgasnilo. Na desno in levo od Velikega Görschena so se jele razprostirati velike množice huzarjev in lovcev na konjih. Naše topništvo, ki je bilo za karéji vrhu griča, je začelo grozno streljati na pruske topničarje, ki so odgovarjali na celi črti.

V štirkotnikih so pričeli drobiti bobni in s tem opozarjali, da se bliža sovražnik. To se je slišalo kakor brnenje muhe v viharju, spodaj v dolini pa so vsevprek kričali Prusi: »Za domovino! Za domovino!«

Ker je veter pihal proti nam, nas je njih streljanje zavilo v oblak dima, tako da nismo videli ničesar. Vendar smo začeli streljati v četah. Že četrte ure nismo videli in slišali drug drugega, naenkrat pa so bili pruski huzarji v našem štirkotniku. Kako se je to zgodilo, sam ne vem — a bili so med nami ter šigali na desno in levo, pripogibajoč se s svojih konjičkov, da nas neusmiljeno posekajo vse skupaj. Kričeč smo z bodeli navalili nanje, oni pa so streljali na nas s samokresi — grozno.

Cebedej, seržant Pinto, jaz in kakih dvajset od naših stotinje smo držali skupaj. Vse svoje žive dni ne pozabim teh bledih obrazov z navihanimi brki in s čakami, z jermennim privezanimi pod brado, in konj, ki so se razgetajajoči na kupih ranjenih in mrtvih. Vedno mi bodo po ušeh zveneli klaci, tu francoski, tam nemški. Grde psovke so letele na nas, starci seržant Pinto pa je kričal neprestano: »Pogum, fantje! Pogum!«

Ni mi šlo v glavo, kako smo prišli iz tega vrveža: na slepo smo hodili semterja po dimu ter se prerili skozi streljanje in sablje. Le toliko se spominjam, da mi je Cebedej klical venomer: »Pojd! Pojd!« in smo bili nazadne s seržantom Pintom in sedmimi ali osmimi tovariši naše stotinje zadaj za štirkotnikom, ki je še stal, na poloznem polju.

Bili smo taki kot klavci.

»Nabij!« je veleval seržant.

Še le zdaj, ko sem puško nabijal, sem opazil, da se žonca mojega bajoneta držala kri in lasje. To je pričalo, da sem v svoji besnosti strašno suval okrog sebe.

In Pinto je nadaljeval:

»Polk je razgnan . . . ti pruski lopovi so ga polovico posabljali . . . Pozneje ga zopet najdemo . . . Za zdaj moremo sovražniku zabraniti, da ne pride v vas. — Rojma v desno kreni! Naprej! Stopaj!«

Stopali smo dol po majhnih stopnicah, ki so držale v vaški vrt, ter stopili v hišo, kjer je seržant zadnja vrata zašlonil z veliko kuhinjsko mizo. Potem je pokazal na cesto držeca vrata, rekoč:

»Tu se umaknemo, ako bo treba.«

Nato smo šli v prvo nadstropje in stopili v precej prostorn sobo, ki je bila na oglu ob vznožju hriba. Imela je dve okni proti vasi in dve proti hribu, ki je bil ves zavij v dim. Še vedno je z njega pokalo rojno in topovsko streljanje. V čumnatih ozadju je stala razrita postelja, in zibelka pred njo — ljudje so bili očividno v začetku boje pobegnili. Toda napol skrit za grinjalni, nas je z lesketajočimi očmi gledal pes z belim, kosmatim repom, štrečimi ušesi in špičastim gobcem. Vse to se mi zdi, kakor bi bilo v sanjah.

Seržant je bil odprt okno in že streljal na cesto, na kateri je prodralo nekaj pruskih huzarjev med kupi vozov in gnoja. Za njim so stali drugi in prežali s puškami, pravljeni za streljanje. Pogledal sem proti griču, da bi se prepričal, ako se štirkotnik še drži, ter ga opazil v daljavi kakih petstoto do šeststo korakov, kako se je v lepen redu umikal ter na vse štirih straneh streljal na jahaške množice, ki so ga naskakovale.

(Dalje prihodnjic.)

predlog, da se daje dolgoročni **kredit** i za izplačilo **dedišček**, je večina odbila.

Velika napaka predloženega zakonskega načrta je, da se premalo vpošteva dolgoročne kredite v vseh obeh potencialnih, kjer je kmetijstvo na višku in kjer imamo precej razvito zadružništvo. Tam je v prvi vrsti potreba po cenenem dolgoročnem kreditu velika.

Cilj zakona, da se nuditi kmetu pomoč v sili, se bo pogled drugih modernih držav dosegel le tedaj, ako se bo podeljevanje kredita vršilo potom dobro izkušenih kreditnih zadružnih organizacij, katere že imamo, in potom njihovih zvez, ne pa potom novih zadrag, katerih delovanja ne poznamo in o katerih ne vemo, ali bodo v obče imeli kak uspeha ali ne. Ako se pa hoče to vprašanje izrabljati v strankarske namene in potom novega zadružništva vršiti neko politično misijo, potem je čisto gotovo, da bo vprašanje kmetijskih kreditov ostalo še dolgo vrsto let nerezono, da se bo državni denar brezuspešno potrošil in da bo država lahko registrirala nov neuspel eksperiment. Svarilen vzgled nam daje v tem oziru cela vrsta držav, osobito pa Madžarska.

Stališče našega kluba je, da odklanjam predloženi načrt zakona ter želimo, da se vprašanje kmetijskega kredita reši v smislu predloga enkete zadružnih in kmetijskih strokovnjakov z dne 13. septembra 1924.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Prošli teden so bile v skupščini kar tri dni zaporedoma silno burne razprave. Vlada je iznašla samo najnove predloge, o verifikaciji preostalih hrvatskih mandatov pa ni hotela ničesar slišati. Najprej je bil nujno sprejet.

nov carinski zakon, potem pa dvanaestine.

Govorniki opozicije so z največjo odločnostjo grali to postopanje, ki je pravo teptanje parlamentarnih načel in pravic. Poslanci ne dobijo v roke niti par ur poprej predloženih zakonskih osnutkov in tako se vlada odtegne vsakemu nadzorstvu in vsaki kritiki. Poslanci Jugoslovanskega kluba so ob tej prilikli tudi ugotovili, da so osnutek novega carinskega zakona prej pozna.

nekateri banke kot pa poslanci.

Proti opozicionalnim poslancem se je od vladinovcov najbolj zaganjal minister dr. Žerjav in je dobil tudi temeljite odgovore. Enkrat se je tudi sam ujel in razkrinil, in sicer v pondeljek, ko je bil sprejet

najnji predlog Jugoslovanskega kluba o podpori

z vremenske nesreče oškodovanim prebivalcem na Kranjskem. Ker so radikali temu predlogu priznali dejavnost, minister Žerjav ni mogel reči, da ne, poskusil je pa v zadnjem hipu predlog za pomoč ponesrečencem predstaviti kot lastno delo. V skupščini je zatrjeval, da se strudil za stvar že 6 dni, kar je pa seveda nemogoče, ko se je nesreča dogodila komaj tri dni poprej v moči od četrtega na petek.

Verifikacijski odbor

je v pondeljek verificiral hrvatske mandate razven treh, katerih nosilci se nahajajo v inozemstvu. Ob odločnosti opozicije vlada s sklicanjem verifikacijskega odbora ni mogla več odlasati, izgleda pa, da bo odlasa sedaj z verifikacijo v skupščini.

Pašičeva bolezan.

Radikalom prizadeva velike skrbi Pašičeva bolezan, ki tokrat ni več politična, ampak prava. Mnogo se je pisanlo zadnje dni po listih, da je Pašičev zdravstveno stanje vznemirljivo, potem se je pa zopet zatrjevalo, da mu gre na boljše. Točnost raznih vesti se ne da dognati, gotovo je pa to, da radikalni mnogi razmišljajo o nasledstvu Pašiča, če bi se enkrat moral umakniti iz političnega delovanja.

RUMUNSKA GROZODEJSTVA.

Opozicionalci proti sedanji rumunski vladi so s posebnim proglašom obvestili širni svet o vladnih zločinah v Besarabiji, ki se od vlaže skrbno prikrivajo, a so že dosegli stopnjo bolgarskega vladnega nasilja in zločinstva. V času od preobrata je bilo umorjenih že okrog 15.000 ljudi. V Kišenjevu imajo zaprtih 300 kmetov, ki so se uprli rekviziciji. Te misljijo postaviti pred sodišče, veliko več jih pa na tihem pobijejo v ječah.

Jasno je, da bo Rumunija brezpogojno izgubila Besarabijo, če ne bo temeljito spremenila svojega postopanja do Besarabeev. Naj se Rumunija ne zanaša na svojo vojsko ali na zavezničke. Ljudski gnev je močnejši od njene vojske, vsak njen zaveznik pa si bo desetkrat premislil, predno bi šel v boj s sovjetsko armado zaradi besarabskih morilcev!

ČEŠKOSLOVAKA.

V ospredju javnega zanimanja je vprašanje, kdaj bodo nove volitve. Politični listi vseh strank že opozarjajo svoje somišljenike, da pregledajo volilne imenike. Na prihodnjem zasedanju parlamenta pride na vrsto nov volilni red. Po vladnem načrtu bi mogli biti izvoljeni samo kandidati onih strank, ki so dobole najmanj 120 do 150 tisoč glasov. Na ta način bi se omejilo število strank in preprečilo preveliko cepljenje političnih sil. Če pridejo v prihodnjem zasedanju parlamenta na vrsto še drugi predlogi, je negotovo, ker zlasti socialni demokrati odločno zahtevajo takojšnje nove volitve.

Vsak otrok

že pozna čudovite »TORO« prsne karamele. Pa saj je to tudi razumljivo, ko vendar vplivajo tako blagodejno na prebavo in proti kašlu, hripcavosti, katarju in prehlajenju. Sestavljene iz petro raznih najručinkovitejših zdravilnih zelišč, dobite iste v higijenskem omotu za samo 3 din. pri vsakem trgovcu in v vsaki apoteki. 736

Prireditve.

Orlovska prireditve v Rušah. Somišljeniki! Prijatelji naše katoliške mladine! Udeležite se dne 28. t. m. velike orlovske prireditve v Rušah! Vabimo zlasti naše zavedno pohorsko ljudstvo in Mariborčane. Železniška zveza je zelo ugodna. Spored objavljam na drugem mestu. Pri prireditvi sodeluje godba Katoliške Omladine iz Maribora. — Spored orlovske prireditve v Rušah dne 28. t. l. t. j. na Vidov dan: Odhod odsekov iz Maribora v Ruše se vrši ob 5.30 z mariborskega glavnega kolodvora, prihod v Ruše ob 6.17 uri. Ob 9. uri je sv. maša s cerkvenim govorom v župni cerkvi, ob 10.15 glavna skušnja za nastop. Popoldanski telovadni nastop se vrši ob 15. uri na javnem trgu v Rušah po sledenem sporedu: 1. Rajalni pohod in proste vaje članov za leto 1925. 2. Proste vaje članic za leto 1925. 3. Redovne vaje članov. 4. Bradlja. 5. Govor. 6. Simbolične vaje članic. 7. Skupinske vaje članov. 8. Lahka atletika. 9. Drog. Vsem udeležencem je dovoljeno polovična vožnja z odlokom št. 67.268-VI 25 direkcije drž. železnice v Ljubljani. Ta popust velja od 27. do 29. junija t. l. Udeleženci kupijo pri odhodnih postajah cele enosmerne, na obratni strani z vlažnim dnevnim žigom žigosane karte, ki veljajo v zvezi s potrdilom o udeležbi na prireditvi tudi za povratek. Potrdilo o udeležbi sprejmete v Rušah. Bog živi! — Orlovska okrožje v Mariboru.

Vidovdansko proslavo priredijo v nedeljo, dne 28. t. m. popoldne ob treh učencih osnovne šole pri Šmarjeti ob Pesnici in sicer zunaj pred šolskim poslopjem. Na sporedu so deklamacije, šolarski nagovor »Vidov dan«, šest pesmi, šolarski nagovor ter tri igre in sicer: »Zgaganji in zgagarice«, »Mladi tat« in »Biseri in cekini.« Vabimo bližnje in daljnje sosedje k obilni udeležbi! — Solsko upraviteljstvo.

Prostovoljno gasilno društvo v Blistrici pri Rušah predi v nedeljo, dne 28. t. m. pri g. Ludovik Rottnerju veleni vrtno veselico. Spored: godba gasilnega društva Pečke, ples, šaljiva pošta, občinski zapor itd. Vstopnina 5 din. Začetek ob treh popoldne. V slučaju slabega vremena se vrši veselica dne 29. t. m. istotam. Za obilen obisk prosi odbor.

Prostovoljno gasilno društvo v Zerkovcih pri Mariboru vabi na veliki župni sestanek, ki se bo vršil v nedeljo, dne 5. julija, v gostilni župana Sel v Zerkovcih. Prireditve bo celodnevna. Odbor prosi gasilna društva, naj pošljejo svoje odpolance do osme ure zjutraj z vltavi v Maribor, kjer bodo za nje pripravljeni vozovi na glavnem kolodvoru. Čisti članiček prireditve je namenjen na havi novih cevi.

Nikar ne prezri! Loterija v Ptiju. Zanimanje za srečke efektne loterije v Ptiju je vedno večje, zlasti pa sedaj proti koncu, ker vsak bi želel biti deležen kakega lepega dobitka te loterije. Naročila še vedno prihajajo od vseh strani; da pa moremo zadovoljiti vsem, ki še povprašujejo in želijo srečke, smo primorani danrebanja preložiti in sicer na 26. julija t. l. Žrebanje se torej ne bo vršilo dne 29. junija, ampak nepreklicno dne 26. julija popoldne v Ptiju, obenem pa tudi velika skupna ljudska prireditve. Razprodajalci srečki lahko zadržijo srečke do 20. julija. Kdor pa še nima srečke naše loterije, naj si jo takoj preštebi, da ne bo prepozno. Stane samo 5 dinarjev. Lepih dobitkov je 250 v skupni svoti 50.000 dinarjev. Piši dopisnico na župni urad sv. Petra in Pavla v Ptiju.

Orlovska srečna Sv. Marijeta načrtovala prireditve v nedeljo, dne 12. julija 1925 pri Veliki Nedelji svoj prvi telovadni nastop s pestrim sporedom. Pridite in poglejte! Več se še pravočasno objavi. Bog živi!

Sv. Tomaž pri Ormožu. Tukajšnji Orli priredijo v nedeljo, dne 28. t. m., popoldne po večernicah, na dvorišču g. Škrleca gledališko predstavo. Predstavljal se bo žalogiga v petih dejanjih »Ne pričaj po krivem.« Ker je igra zelo lepa ter se hočajo igralci potruditi, da rešijo svoje vloge dobro, se vabi vse prijatelje poštene zabave od bližu in daleč, pridite! Vrši se ob vsakem vremenu. — Bog živi!

Društveni dom Mala Nedelja. V nedeljo, dne 28. junija in na praznik sv. Petra in Pavla dne 29. junija, obiskat točno ob treh popoldne, takoj po večernicah, se vrši zanimivo predavanje o starem Rimu in o novem krščanskem Rimu. Predavanje bodo pojasnjevali krasne skloptične slike. Vstopnina za odrasle 5 din., za otroke 2 din. v kritje stroškov. Ker se je maločdo lahko udeležil romanja v Rim, naj sedaj nikdo ne zamudi, si ogledati krasote večnega mesta! Domačini in sosedje, vabljeni k prav obilni udeležbi v Društveni dom k Mali Nedelji.

Makole. Tukajšnji orlovske odsek vprizori v nedeljo, dne 5. julija t. l. v društveni dvorani lepo ljudsko igro: »Na dan sodišča« v treh dejanjih. Na sporedu je tudi petje. Na to prireditve naše mladine vladino vabimo vse doma-

čine, kakor tudi naše prijatelje iz okoliških župnij! Nobenemu ne bo žal. Bog živi!

Kralj Matjaž bo nastopil s svojo elitočno četo ob priliki javne telovadbe celjskega orlovskega okrožja v Laškem v nedeljo, dne 12. julija 1925. Ta izvanreden nastop, pri katerem sodeluje godba 30 mož, zanimalo že sedaj vsako narodno katoliško hišo od blizu in daleč. Od vsake celjskega okraja pridejo ta dan ogledati velike zanimivosti. Vsak dobi izkaznico za polovično vožnjo. Dobri jo pri celjskem orlovskega okrožja, Celje. Pišite takoj po njej. Fanfane, dekleta, možje in žene, pridite vse, ker so na sporedu tako interesantne točke, da ne bo nikomur žal za teh malenkostnih voznih stroškov. Bog živi!

Tedenske novice.

Župnik Preglej pri Sv. Lovrencu na Pohorju umrl 24. t. m. Pogreb bo v petek predpoldne.

Mariborske novice. V Mariboru imamo zadnje dni vsak dan vsaj po enkrat, če ne po dvakrat dež. Hvala Bogu, doslej še mariborske okolice ni obiskala toča. Drava je za splavarje ravno dosti velika, radi tega pa se pripelje dnevno iz Dravske doline proti Mariboru po več splavor. — Mariborska šolska mladež se odpravlja že na počitnice. Še par dni in mariborski študenti se bodo za dva meseca razkoplili iz mesta po deželi. — Po Mariboru vse govorijo o raznih zločinskih slučajih, ki se dnevno obravnavajo pri porotnem zasedanju. Za 25. in 26. t. m. je določen sluhaj Žlahčič in Čič, ki sta obdolžena trojnega umora v družini Mikl. Ako bi bila porotna dvorana dovolj prostorna, bi bili v njej ta dva dni vsi radovedni Mariborčani. Kakor se sliši zvoniti, bo slučaj Žlahčič-Čič preložen do prihodnjega zasedenja in to radi tega, ker bosta žagovornika zahtevala, da se naj oba obdolženca preiščeta od zdravnikov-strokovnjakov, če nista morda premalo pri pameti. — Ker smo zgoraj omenili bližajoče se šolske počitnice, moramo tudi beležiti izid zrelostnega izpitna na zavodu č. šolskih sester, ki se je vršil dne 15., 16. in 17. t. m. Za izpit je bilo 22 kandidatinj. Izpričevalo zrelosti z odliko so dobile: gdč. Garnek Stanislava, Kac Elizabeta, Mulej Alma in Šoršak Marija. Druge so dobile izpričevalo zrelosti z dobrim uspehom: in sicer Alt Danijela, Beloglavec Matilda, Delago Alojzija, Dolšak Marija, Ferencák Maria, Hafner Rupert, Jeraj Frančiška, Pellenberger H., Kirbiš Avgusta, Koderman Iva, Potočnik Pavla, Pulko D., Rojnik Frančiška, Sajtl Agata, Vivid Berta, Vrečko Ivanka, Vihrnjak Štefanija in Župan Danica. — V I. letnik šolskega leta 1925-26 bodo sprejete le one, ki so prestale začdučni izpit na meščanski šoli ali srednji šoli. Za te, ki nameravajo vstopiti kot interne gojenke, zadostuje, če se priglasijo le pismenim potom.

Drž. gimnazija v Mariboru. Sprejemni izpit za prvi razred 1925-26 se vrši dne 30. junija t. l., torek, od točno 10. ure dalje v gimnaziji. Vpisovanje za te izpite bo v pondeljek, dne 29. junija, od 10. ure dalje, v revnateljevi pisarni, ali tudi še v torek, tik do 10. ure, ko se izpit prične. Morejo se pa tudi že prej poslati po pošti na revnateljevno vpisne listine, to je krstni (rojstni) list, ki dokazuje, da bo učenec v letu 1925 dokončal vsaj 10. letno, nadalje zadnje šolsko, nalašč za sprejem v srednjo šolo prirejeno izpričevalo. Tistim, ki te listine vpošljijo že prej, se je treba osebno zglašiti še naravnost k izpitu dne 30. junija. Sprejemni izpit se vršijo tudi 30. avg.

Zadružna zveza v Ljubljani, r. z. z o. z., oddelek za Štajersko, posluje za stranke do nadaljnega vsake petek in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Velika Polana v Prekmurju je bila zadnji teden vse v veselju. Za praznik presv. Srca Jezusovega, kateremu je posvečena nova župnijska cerkev, so imeli cerkveno tridnevico. Vodil jo je č. g. o. Ladislav Hazemak. Ljudstvo se je cerkvene slevnosti vse tri dni s čudovito vnenem udeleževalo. Hvaležno je svojemu novemu dušnemu pastirju, da mu je pripravil to duhovno veselje. Zadnji dan, v nedeljo, dne 21. junija, se je udeležilo slovesnosti nad 100 Orlov in Orlic iz Šiškov, ki so popoldne priredili dobro uspeli telovadni nastop. Tudi v Polani in v Turnišču se pripravila ustanovitev Orla.

Novice od Sv. Lenarta v Slov. gor. Dne 22. junija začnili so popoldne naenkrat črni oblaki nebo. Brez posebnega bliščenja in grmenja usula se je debela toča, prav posebno v občini Zgornje Žerjavce, kjer je ležala tako debelo, da si dobil utis, kakor bi zapadel sneg. Uničeni so vsi pridelki, nujna pomoč je skrajno potrebna. — Od jutra 21. junija plapola na poslopju okrajnega sodišča bela zastava, znamenje, da ni nobenega jetnika v zaporih. Je pač redko kaj takega. Bo vsaj jetničar enkrat mirno spaš, ker se ni batil, da bi mu kdo pobegnil, a Bog ve, kako dolgo?

V Ribnici na Pohorju je zadnji torek, dne 23. junija, za pljučnico umrla bogoljubna gospa Roza Držičnik, sončna župana. Vzpona in cerkvenega ključarja Luke Držičnika. Še niso zaceljene rane, ki jo je blagi Držičnikovi hiši vsekala nagla smrt nadležnega sina bogoslovca Jožefa, ki je pred dvema letoma utonil v Dravi, že se je odpril nov grob, ki naj sprejme vase ljubo mater. Rajna gospa je bila vsej župnijski ribniški vzor pobožne, skromne, marljive žene, matere in g

se blešeče tudi ime načelnika Ivana Novaka in to sam Bog zna zakaj. Najbrž želi g. Novak to odlikovanje v bodoče še zaslužiti.

Umor in nesreča v ptujskem okraju. Zadnji petek je ustrelil posestnik Miha Emeršič skozi okno posestnika J. Cafuto iz Velikega Okiča. Vzrok tega umora je dolgoletno sovraštvo med obema, ki se je razvilo iz pravdarstva pri sodišču. Morilca Emeršiča so predali orožniki v zapore ptujskega sodišča. — Zadnjo nedeljo je utonil v Podlehniku otrok, ki se je vračal domov preko hrvi. Močno narastla voda je brv izpodjedla, otroku je spodrsnilo na hrvi, padel je v vodo in utonil.

Strela ubila mladeniča. Od Sv. Tomaža pri Ormožu smo prejeli tole žalostno vest: V nedeljo, dne 14. t. m., popoldne se je vrčal proti domu mladenič Lovrenc Slepovec iz Rucmanec. Na povratku ga je zatolila nevihta in sicer v gozdu, skozi katerega je moral domov. Vedril je pod drevesom, v katerega je urezala strela in ga ubila. Ker ga ni bilo domov, ga je šla drugi dan iskat mati v gozdu, kjer ga je našla mrtvega pod drevesom.

Gospodarska zadruga v Ormožu naznanja vsem članom, da se je preselila trgovina iz hiše Ormoške posojilnice v starodavno trgovsko hišo g. Jozefa Kautzhamer na Glavnem trgu. Naznanja tudi, da ima v zalogi vedno najboljše špecerijsko in manufaktурno blago. Da se o tem prepričate, pridite in boste videli, da dobite res v trgovini Gospodarske zadruge najboljše blago po zelo nizkih cenah, kakor nikjer drugod. Priprava se za obilen obisk Gospodarska zadruga!

Novice iz Gor. Radgone. V našem trgu razsaja po nekaterih hišah med piščanci nevarna diphteritis, ki zahteva mnogo žrtev. Dobro bi bilo, da bi se ljudi ponudilo, kako naj se branijo in zavarujejo proti tej bolezni. — Črešenj je v naši okolici silno veliko. Ljudje jih ne morejo prodati, oziroma jih morajo dati za slepo ceno. Na trgu jih prinašajo od vseh strani. Celo iz Sv. Jurija v Slov. gori, so jih prinesli. Oddajati so jih mornali po 2 D, celo 1 D za liter. Škoda za delo in trud. — Vinotičev pod vejo je v naši okolici vse polno, kar moralno in gospodarsko silno slabo влиja na naše ljudi. Če bi vino ali sadjevec lahko drugam prodali, bi prišel denar od zunaj v naše kraje, na teh nesrečnih vinotočih pa imajo večinoma samo domačini veliko in vabilivo priložnost, da v teh kritičnih časih denar brez potrebe zapravljam. Krivdo na tem pa nosijo tisti, ki nam ne olajšajo izvoza. — V četrtek, 18. junija se je vršil pri nas protestni shod zoper Ormož kot središče novega nameravnega okrožnega sodišča. Zastopana sta bila Ljutomer in Gor. Radgona po večini po svojih sodnikih in odvetnikih, ki se potegujejo za Ljutomer kot sedež novega sodniškega okrožja. — Opekarnevi ravnatelj je v resnicni znižal plače tovarniškim delavcem, in sicer takoj občutno, da tega nikakor nismo pričakovali. Tisti, ki so doobili poprej 4 D od ure, prejemajo sedaj samo 2.50 D, oni pa, ki so prejemali sedaj 2 D od ure, dobijo sledje le 1.25 D. Ničesar ne bi imeli proti znižanju delavskih plač, če bi ravnatelj znižal delavcem tudi cene pri obleki, kruhu in drugih živilih, ki jih delavci neobhodno potrebujejo. Kaj misli ravnatelj, da samo on potrebuje postelje, perilo in obleko? Sam mora znati, kako hudo je, če človek tega nima! Zato bi že moral gledati na to, da tiste, od katerih je odvisen ves obrat, v opekarne in od katerih živi on in še mnogi drugi, plača tako, da bodo mogli primerno živeti. Slišimo tudi, da z delavci ne postopa preveč človeško. Delavci so tudi ljudje, zato ne pustimo, da bi jih izkorisčal v svoj dobiček. Če bo tako naprej delal, se je batit, da sploh nihče več ne bo šel v opekarne na delo. Čudno, da pusti demokratska gospoda proste roke človeku — inozemcu, ki ibaje sploh ni jugoslovanski državljan in čigar sposobnost ni na preveč dobrem glasu. Druge inozemce iztirajojo iz naše države, tega pa naša demokratska gospoda ščiti, da izkorisča domače uboge ljudi. Če ne morete delavcev plačati, kakor so jih plačevali za Lančiča, pa znižajte plačo ravnatelju, ki dobiva mesečno 2000 din. več, kakor je prejemal Lančič. Gospodje, tu napravite med in splošna nezadovoljnost z vašim gospodarstvom še prenehala. — Za orlovske prireditev, ki se vrši pri nas 5. julija vlada povsod veliko zanimanje. Navdušeni so fantje, ki bodo sekali in stavili mlaje; dekleta se veselijo, ker bodo imeli zopet enkrat lepo priliko pokazati, kako lepo znajo očenati cerkev, mlaje in prostore. Vsem prijateljem orlovske misli klicemo: Dne 5. julija na veselo svodenje v Gornji Radgoni!

Dve veseli novici iz Legna pri Slovenjgradcu. Občina Legen je imenovala g. Jožeta Rotovnik za častnega občana v znak hvaležnosti za njegovo požrtvovalno delo za blagor občine. Bil je nad 30 let član občinskega odbora, čez 10 let župan in 20 let in še sedaj prvi svetovalec. Pri slovesnosti izročitve častne diplome dne 14. junija t. l. smo se z njim veselili vsi člani občinskega odbora in tudi njegovi sorodniki in mnogo uradnikov iz Slovenjgradca, kateri so mu izrazili čestitke. Ker je slavnost velikega pomena, je g. župan sprožil tudi misel, naj bi se spomnili naših dijakov in vsi so z veseljem darovali za se dobro zabavali. Tudi pri tej priložnosti se je nabralo Dijaško večerje znesek 600 kron. Vsem darovalcem prisršna zahvala, g. jubilantu pa naše čestitke! — Poročila se je veleposestnica gospa Jozefa Kristan v vrliž ženom Leopoldom Stamulak dne 16. t. m. Imeli smo prav veselo gostijo, prišli so svatje od blizu in daleč, vsi smo se dobro zabavali. Tudi pri tej priložnosti se je nabralo za Dijaško večerje 800 kron. Iskrena hvala!

Strela je udarila v noči 18. t. m. v gospodarsko poslopje posestnika Franceta Gradišnika v St. Janžu pri Velenju. Požar je stavbo uničil popolnoma, rešilo se je samo živino, vse drugo je pa postalo žrtev ognja. Da se ni požar razširil še na druga poleg stoeča poslopja, je mnogo pripomogel dež, zlasti pa matljivi branilci, ki so pritekli

gasit in jim gre v veliki meri najlepša hvala. V enem mesecu je to že tretji slučaj strele na stavbe v naši občini.

Kaj nam poročajo iz Griž pri Celju? Vedno izvajanje in nesramno obrekovanje tukajšnjega Orla v »Jutru« nas, poštene Grižane sili, da povemo javnosti resnico. Ze ob Veliki noči je bil naš Orel napaden. Naše naprednjake je pač bodel v oči vzoren nastop lepega števila Orličev pri procesiji na veliko soboto. Dopisnikar podnika tukajšnjemu učitelju g. M. Škerjancu, da je on vodil ta »bataljon«, v resnicu se je pa gospod učitelj udeležil procesije s pevci. Vemo, iz kakšnega namena se mu je to podtikalo. Ker je g. Škerjanc učitelj po volji nas staršev, ker ne trobi v Žerjavov rog, ker hodi redno k nedeljski službi božji — bela vrana — in ker s svojim petjem povzdigne službo božjo, zato je tukajšnjim naprednjakom trn v peti, zato bi ga radi očrnili pri višji šolski oblasti, da prav kmalu osvobodi »napredne Griže« klerikalnega učitelja »Koroščevega režima«. To je razvidno tudi iz poziva dopisnikarjevega, naj šolska oblast strogo nastopi proti Orličem in tistim, ki jih vodijo. In res, kmalu sta občutila g. katehet in g. Škerjanc upoštevanje tega poziva, zadnji seveda popolnoma po krivem. In tudi Orliči sami v šoli morajo to bridko občutiti. Proti temu mi starši odločno ugovarjam. Mi smo za svoje otroke odgovorni, kako morajo biti vzgojeni, mi že vemo, zakaj pustimo svoje sinove k Orličem, ker je Orel poštena, krščanska organizacija, ki navaja naše sinove na lepo, versko življenje. Ugovarjam nadalje, ker se v šoli agitira in sili naše sinove k Sokoličem, ker ima Sokol glavni namen, zastrupiti našo mladino in jo odtujiti veri, Cerkevi in Bogu. Tudi ugovarjam, ker nosijo nekateri učitelji v šoli sokolske in orjunske znake. To je dovoljeno, naši sinovi pa izven šole ne smejo nastopati pri Orlu? Kdo potem spravlja politiko v šolo? Ali se tako uči in vzgaja? — In v zadnjem dopisu se v »Jutru« podnika našemu Orlu nekaj, kar najlepše razkrinkeje dopisnikarja samega; naj se prej na lastne oči in ušesa prepiča o resnici, ne pa da laže in našega Orla postavlja v slabu luč. — Zadnjo nedeljo naši Orliči v Št. Pavlu se niso peljali, ampak so šli peš. Skozi Št. Lovrenc niso razgrajali in tudi ne peli; tiste umazane pesmi naši pošteni grižki fantje pa sploh ne poznavajo; ogabno sklepanje je grdo in podlo obrekovanje. Vemo, zakaj se sve to Orlu podnika. Radi bi pomnožili vrste svojih Sokoličev v Grižah, pa se jim noče posrečiti, ker starši niso slepi. Pometaj vsak pred svojim pragom. Vsa gonja zoper krščanske organizacije v Grižah, preganjanje in zapostavljanje delavcev kršč. prepričanja pri državnem rudniku nima drugega namenta, kot: Žerjavovi demokrati bi radi Griže napravili »napredne«. Ze pri zadnjih volitvah so to poskušali s silo in protizakonitostjo; in res so premotili oz. preplazili nekatere delavce. In ta teror izvajajo še naprej v šoli in pri rudniku, ker misijo, da so tu neomejeni gospodarji. Toda, nobena reč na svetu ni večna. Tako bo tem tudi enkrat odklenkalo, mogoče že kmalu. Pošteni, krščanski kmet in delavec sta si že podala roke, da potom krščanskih organizacij, dobrega časopisa in SLS polagoma pometata v Grižah. Le vsi na delo, vztrajno in požrtvovalno. — Pošteni, zavedni Grižani.

Smrt vsled zastrupljenja krvi. Iz Dobja smo prejeli: Smrtna kosa je pokosila dobrega mladeniča iz naše Marijine družbe, Janeza Lončar iz Presečnega iz dobre krščanske hiše. Kosil je na travniku travo za živino. Ko je začel zgrabljati skupaj, je stopil z boso nogo tako neprevidno na koso, da se je vrezal globoko v nogo. Drugi dan so ga peljali v Celje v bolničko, a bilo je že prepozno. Par dni pozneje je umrl radi zastrupljenja krvi. Kosa, s katero je kosil, mu je bila smrtna kosa. Dobri družini izražamo svoje sožalje, rajnemu Janezu, ki je umrl še nedolžen in nepokvarjen, pa želimo nebesko veselje!

Slovenski Lurd. Podpisani župnijski urad naznanja častilcem Lurške Marije, da se vrši romarski shod v Lurški cerkvi v Rajhenburgu v dneh 30. junija, 1. in 2. julija. Pobožnost vodijo gg. misijonarji od Sv. Jožefa nad Čeljem. Pozdravljeni romarji od blizu in daleč! — Župnijski urad v Rajhenburgu.

Nova sv. maša v Kozjem. V nedeljo, dne 14. t. m., je slavil tukajšnji rojak Mihael Novak, redovnik p. Pij v Rajhenburgu, svojo novo sv. mašo. Prelepi slavoloki so bili živa priča, da zna ljudstvo ceniti pomen redovniškega, oziroma mašniškega poklica. Tudi se je zbral iz celega okraja toliko ljudstva ta dan v Kozjem, da lahko rečemo, da ga še toliko ni video Kozje.

Velika nesreča vsled povodnji na Kranjskem. Minologi so se letos bali, da bomo imeli hudo sušo, ker je bilo po zimi in na pomlad zelo malo padavin. Njihova bojazen se pa hvala Bogu ni uresničila; zadnje čase prav pridno dežuje in izvzemši par krajev, katere je obiskala nevihta s točo, je padal povsod miren in rahel dež. Slabše čase pa imajo letos na Kranjskem, od koder nam poročajo o čestih poplavah in nevihtah. Strahovita nesreča je pretelki teden zt dela na Gorenjskem kraju od Skofjeloke proti italijski državni meji. Tu leži lepa Poljanska dolina, katero je v nekaj urah povodenj strahovito opustošila. Nad Rovtami, na skrajnem koncu doline, se je dne 18. t. m. utrgal oblak. Voda je lila z neba kot ob vesoljnem potopu in v nekaj urah so drvele neizmernne množine vode v rečico Soro, ki je narastla v strahoviti veletok, katerega ni moglo premagati v rušenju in divjanju nobena ovira. Razjarjena reka je odnesla 18 mostov in 3 bri, podrla več jezov, med temi dva betonska, ki sta bila zelo močno zgrajena, nadalje več žag in ostalih poslopij; raztrgala je na mnogih krajih cesto, odnesla cela polja, ali jih zasipala s prodcem, ruvala drevesa, odnašala posekan les in udiral v hiše in hleva. K sreči je povodenj nastala po dnevnu, ko so ljudje videli se reševati. Tako nesreča ni zahtevala človeških žrtev, pač pa je ugonobil mnogo goveje živine in prašičev. Da je nastala povodenj po noči, bila bi katastrofa še mnogo strašnejša, ker bi našlo smrt

na stotine ljudi. Škoda je naravnost ogromna ter še ni precenjena. Za nesrečne, poplavljene kraje se je zavzel v narodni skupščini Jugoslovanski klub in voda je na nje govo zahtevo nakazala poplavljencem pol milijona dinarjev podpore kot prvo, nujno pomoč.

Glasovi naših rojakov iz Francije. Naročniki našega lista iz okolice Lens Lienina in Pas de Calaisa v Franciji nam poročajo, da so obhajali letos svoj prvi slovenski sv. misijon. Opravljala sta ga g. Ludovik Šemelj in g. Andrej Tumpej iz Ljubljane. O potrebi takih misijonov nam pišejo naši rojaki: »Marsikateremu Slovencu se je razvesilo srce, ko je tudi v tuji vendar enkrat slišal oznanjati božjo besedo v svojem slovenskem materinem jeziku. Teh par dni, ko so se mudili med nami gg. misijonarji, je Slovencem preteklo izvanredno veselo in lepo. Mnogo jih je prejelo sv. zakramente. Šele sedaj smo spoznali, kako hudo smo zapuščeni, ker nimamo v svoji sredini nobenega našega duhovnika. Prosili bomo lavantinskega in ljubljanskega presvetlega škofa, da se nas usmilita ter nam pošljeta slovenskega duhovnika, ki bo stalno živel med nami, kakor je to v Nemčiji na Westfalskem, kjer se mudi med našimi rojaki preč. g. Kalan. Slovencev je v teh krajih, kot: Lens Lienin, Bučaj, Barlin, Befhune itd., dovolj in imajo tudi svoja katoliška društva sv. Barbare. Ta društva in življenje v njih bi se še bolj poživel, če bi jih vodil duhovnik-rojak. Poljaki imajo v teh krajih čez 30 svojih duhovnikov. Upamo, da bo naša prošnja uslušana. Vsem čitateljem »Slovenskega Gospodarja« v domovini pošljamo iskrene pozdrave! Slovenci iz Francije.« Razveseljivo je, da so se pričeli zanimati za domovino tudi naši rojaki v Franciji in priporočljivo bi bilo, njihovi prošnji glede slovenskega dušnega pastirja kmalu ugoditi.

Vrnitev raziskovalca Amundsena. Zadnjič smo našim čitateljem poročali o predzrenom poletu norveškega raziskovalca Amundsena, ki si je nadel nalogo, poleteti do severnega tečaja. Po odhodu so ga zaman pričakovali njegovi tovariši na Spitzbergh in končno je bilo vse prepričano, da se je ekspedicija ponesrečila in da se Amundsen, če je sploh še živ, vräča peš nazaj. Dne 17. t. m. pa je nenadoma presenetila ves svet brezična brzojavka norveških ladij na Spitzbergh, da se je Amundsen vrnil zdrav in nepoškodovan. Kmalu so sledile druge brzojavke, ki so poročale podrobnosti o tem drznem poletu. Amundsen ni naletel okrog severnega tečaja na kopno zemljo, kakor je pričakoval, ampak na morje, pokrito z ledeniimi gorami. S tem se je položaj raziskovalcev poslabšal, ker niso našli primernega mesta, kjer bi letala lahko pristala. Končno so ugledali med ledom širok vodni kanal, kamor so se spustili. Tu so jim letala zamrznila in skoro po enomesemnem trudu se je posrečilo eno osvoboditi, drugo so pa morali pustiti na led. Vkrcajali so se na prosto letalo, preleteli z njim severni tečaj, nato pa se vrnili na Spitzbergh, kjer so jih pričakovali njihovi tovariši na ladijah »Fram« in »Hobby«.

Cenjenim romarjem na Ptujsko goro se naznana, da se dobi ob dnevnih romanja dobra kava in čaj z najboljšim rumom na stojnici pod velbom pri cerkvi. Kavarna je last organista g. Ferdo Kristla ter se vsem romarjem toplo priporoča. Postrežba je točna in poštena.

POROTNE OBRAVNAVE V MARIBORU.

Že dolgo časa ni imela mariborska porota toliko dela, kakor ga ima pri tem zasedanju, ki traja od 15. junija naprej. Dosedaj je obravnavala že 13 slučajev, lepo število obtožencev še pa čaka, da pride na vrsto. Takoj prvega dne sta se zagovarjala dva obtoženca. Prvi, Rudolf Weiss, obtožen radi požiga v Zgornji Hajdini, je bil oproščen; drugi obtoženec, Franc Granda iz Ješenc pri Mariboru, ki se je zagovarjal radi tativne in ropa, je bil obsojen na štiri leta težke ječe. Granda je v noči od 19. na 20. februarja oropal med Račjem in Framom Mihaela Kerleja ter mu odvzel listnico s 3676.75 dinarjev in srebrno uro. Naslednjega dne sta bila oproščena dva uradnika, ki sta poneverila uradni denar in sicer finančni podpreglednik iz Rusi Karol Kebric in poduradnik mariborske mestne občine Ivan Eferl. Pri obeh je sodišče uvaževalo revščino in bedo, v kateri sta se nahajala. — Dne 17. junija se je zagovarjal radi ropa vojaški begunec Stefan Falež iz Zg. Poljske. Dne 31. marca je ponoči vdrl v Gačniku v hišo Frančiške Herič, ji zadal z nekim predmetom več udarcev po glavi ter jo prisilil, da mu je izročila 250 dinarjev in več kosov mesa. Po zločinu je pobegnil v Avstrijo, od koder se je šele letos v maju vrnil. Obsojen je bil na 8 let ječe. — Radi tativne se je za njim zagovarjal že pričeten tat in potepuh, Anton Majcen iz Podvinčev. Bil je svoj čas že obsojen radi umora na dosmrtno ječe, leta 1922 pa pomiloščen. Začel je zopet krasti, kar mu je pač prišlo pod roke ter je oškodoval s tativno 17 oseb. Obsojen je bil na šest let ječe, nato pa pojde še v prisilno delavničko. — Kot tretji je tega dne stal pred porotniki prebrisan konjški tat A. Berglez iz Dogoš pri Mariboru. Stanoval je v Mariboru ter meščaščil s konji, katere je pa še raje kradel. Na Remšniku je ukradel posestniku Vitrihu konja, v Sv. Miklavžu na Dravskem polju pa pos. Potočniku kobilo. Poleg tega ima na vesti še več drugih grehov. Ker je med razpravo naenkrat začel hliniti blaznost, ni bil to pot obsojen, ampak bodo najprej preiskali njegovo duševno stanje. — Dne 19. t. m. je obravnavala porota zopet tri slučaje. Brivec Jožef Vratar iz Murske Sobote je bil radi raznih tativ in v lomov obsojen na 2 in pol leta težke ječe. — Jurij Petrovič iz Sv. Trojice v Hal. je kot hla

sodbo so vplivale izpovede prič, ki so sedaj precej drugače govorile, kakor pri prvi obravnavi.

Umor v Lahoncih. Dne 21. t. m. se je vršila pred poto dolgotrajna razprava proti Jožefu in Barbari Benko radi umora Franca Puntigama v Lahoncih pri Ormožu. Razprava je trajala od 8. ure zjutraj v soboto celi dan do 7. ure zjutraj v nedeljo. Obtoženca sta stala sedaj že v tretji pred porotniki. Pri drugi razpravi sta bila obsojena in sicer Jožef Benko na smrt in Barbara Benko na 12letno ječo. Takrat je tudi »Slovenski Gospodar« obširno poročal o odvratnem zločinu. Barbara Benko se je pritožila po obsobni na vrhovno sodišče, ki je odredilo novo obravnavo. Jožef Benko je bil po burni razpravi oproščen, Barbara pa obsojena na pet let ječe. Razprava pa ni pojasnila, kdo je pravzaprav umoril Franca Puntigama, po katemer je obsojena Barbara podedovala posestvo.

Dne 22. t. m. se je zagovarjal radi tativine Karel Pristovnik iz Planice. Bil je že večkrat radi tativine kaznovan. To pot je dobil 5 let ječe. — Za tem se je vršila razprava proti Štefanu Hozjanu iz Velikih Polan pri Črnomorju. V družbi dveh tovarisjev je kraljal po Prekmurju ter dne 11. marca 1924 ustrelil Štefana Hozjana, ki ga je zasačil pri tativini. Razprava je bila preložena radi zaslišanja novih prič.

(Konec prihodnjic.)

Dopisi.

Sv. Marjeta na Pesnici. Pomenljivo slovesnost smo obhajali pri nas na dan sv. Alojzija. Girnljivo je bilo prvo sv. obhajilo nad 50 naših najmlajših v naši že itak lepi, na ta dan pa še posebno okrašeni cerkvi. Čudovito ubrani naši novi zvonovi so veselo prepevali in tudi oznanjali da-leč na okrog, da se vrši pri nas obenem skušnja iz verouka in dekanjsko obiskovanje naše župnije. Nepozabna slovesnost se je končala v okusno prenobljeni hiši našega cerkvenega ključarja A. in M. Mulec, ki se je na najslovesnejši način ob navzočnosti mnogoštivilnih sosedov in domačega č. g. župnika ter č. gg. dr. Jerovšeka in prof. Vrežeta iz Maribora posvetila po č. g. stolnem župniku in dekanu F. Moravcu presv. Srcu Jezusovemu. Ne boderemo pozabili prelepih besed, ki nam jih je g. posvetitelj pri tej priliki na srce poslagal. Presv. Srce nam pa naj ohrani in da srečno dozoreti žitna polja in vinske gorice, ki tu pri nas obetajo silno veliko!

Sv. Rupert v Slov. gor. Dopisniku »Kmetijskega lista« št. 22 pod naslovom Sv. Rupert v Slov. gor. dajo podpisani župani naslednjo izjavo: V omenjenem dopisu se nekdo zahrbtno zaletava v našega splošno prijavljenega g. kaplana, ker je dal kaplanijski vinograd rigolati, ki je večinoma uničen. Storil je pa to sporazumno z župnikom in odličnimi farani. Ker pa nobeden kaplan ni stalno nameščen, in ker dosedanjim g. kaplano zdaj še od vinograda ni imel nobenih dohodkov, smo mu nasvetovali, naj da oznaniti, da je nujno potrebno, da se vinograd popravi, ker gre za naslednike. Sam pa tolikih stroškov ne more nositi in tudi nima upanja, da bi se mu kedaj povrnili, zato je zaprosil za pomoč pri darežljivih županh z denarnimi prispevki. Mi smo se njegovemu prošnji radi odzvali, kar dokazuje dejstvo, da se je več nabralo, kakor se je za delavce porabilo. Ostali denar pa se bo porabil za nakup novih trt. Dopisniku »Kmetijskega lista« je menda dobro znano, da tisti, ki nič ne da, navadno najbolj jeziká. To velja tudi vam! Sicer pa vam odločno povemo, da je nam farmanom tega ribanja po časopisih že dovolj. Mi smo tega že suti in, če se ne bo miru, si bomo vas, g. dopisnik, enkrat pri luči ogledali. Ali ne veste, da proti vodi je težko plavati in ljudski volji se le nekaj časa klubuje. Če vam pa razmere, ker imamo močne katoliške organizacije, takor Orle, Orlice, Bralno društvo ter razne prireditve, niso po volji, pa pojrite v deželo Hotentotov, tam potrebujejo poglavarja in vas prisrčno prosijo, da zasedete njihov prestol; tam bote lahko po svoji volji razširjali »Kmetijski List« in »Domovino«. Pri nas Ruperčanah pa zastonj poskušate. Ker imate sami dosti masla na glavi, o drugih slabode sodite, zraven pa še črne »špegle« nosite ter sebi vroča tla pripravljate. Žalostno, a za nas veselo, ker vas dobro poznamo. Brate, izderi najprej bruno iz svojega očesa, potem še le pezdir iz očesa svojega brata, se sliši večkrat, ne le v cerkvi, ampak tudi med ljudstvom. To naj vam za enkrat zadostuje, prihodnjic, če ne bo miru, pa vam eno hotentotsko zagodimo! Franc Vogrin, župan l. r. Tomažič Janez, odbornik l. r., Janez Minik, župan l. r., Janez Čuček, župan l. r. —

Sv. Jurij pri Ločah. Poročila se je Marija Kolar, nečakinja rajnega č. g. Antona Kolar, župnika v Št. Ilju pri Velenju, s Francetom Kračum, posestnikom in krojaškim mojstrotom v Ločah.

Zg. Ložnica pri Žalcu. Irvdka ročnih gasilnih aparator »Niagara« iz Zagreba napravi dne 28. junija t. l. ob treh popoldne tik slavnostnega prostora poskus, ko polje in namaže s smolo, petrolejem in bencinom objekt, vžge, ter na mah pogasi s svojim aparatom »Niagara«. Pridite pogledati to iznajdbo tehnik!

Sv. Rupert nad Laškim. V nedeljo, dne 7. junija, je imela tukajšnja Kmetijska zveza svoj redni občni zbor. Pri tej priliki je g. Deželak iz Kozjega v poljudni besedi razvijal načela, delo in cilje SLS. Oblakova dvorana je bila nabit po polna poslušalcev, ki so pazno sledili poljudnim izvajanjem g. govornika. Navzoči samostojni — ena pesčica jih je še v Sv. Rupertu — so sicer skušali motiti govornika, ki pa je tako dobro in spremno pobijal njihova kriva mnenja, da so morali konečno utihtniti in se udati. Po zelo živahnih debati od več strani se je občni zbor v najlepšem redu in vsestranski zadovoljnosti razšel; odbor

se je sestavil iz naših najboljših mož. Tukajšnje ljudstvo je v pretežni večini v taboru SLS; zloglasna »Domovina«, ki prihaja semkaj nenočena in neplačana v 20 izvodih — tudi mrtvi jo še dobivajo —, nekaterim možem moti glavo in zastruplja srce, da pljuvajo po tistih naših mož, ki nočejo biti Judeži našega slovenskega, krščansko mislečega ljudstva. Kakor povsod je tudi tukaj strancica samostojnih že zelo slabostojna in črviva; pomilovanja vreden je pač vsak mož, ki veruje in upa v Judeža Iskarjota.

Razbor pri Zidanem mostu. Nedavno je prinesla »Domovina« dopis iz Razbora, v katerem blati tukajšnjega č. g. župnika, češ, da je zakrivil razne nerdenosti pri tukajšnjem poštnem nabiralniku. Na sodniji se je pa izkazalo, da je bilo vse to grdo obrekovanje in nesramna laž. Res je, da se je ravno g. župnik najbolj zavzel in tudi dosegel, da se je zopet obnovil poštni nabiralnik, ki je bil precej ukinjen. Ker je »Domovina« preumazana, da bi pravila dotični »laž-dopis«, zato naj služijo tele vrstice v pojasnilo širši javnosti. — Razborčan.

Na Murskem in Ptujskem polju zlagajo žito, t. j. rž in pšenico, večinoma v križe, le ajdo, proso in konutnico zlagajo v stave po 8 do 10 snopov skupaj. Kjer je vreme ob času žetve nestanovitno in rado deži, tam so kozolci za sušenje žita zelo na mestu. V Savinjski dolini, v laškem in brežiškem okraju, kakor tudi na ozemlju bivše Kranjske imajo gospodarji kozolce, v katerih sušijo žito. V kozolcih se žito najbolje in najlažje suši. Burja, dež in toča mu ne morejo več škodovati. Pa tudi za deteljo in sočivje nam služijo kozolci prav dobro. Kjer vidimo kozolce na polju, lahko sklepamo, da prebiva v dotičnem kraju napredni kmečki živelj.

Kozolci so lesena in s streho pokrita stojala, ki obstoje iz vodoravno ležičnih lat, med katere devamo snopje, ali kar pač hočemo sušiti. Razlikujemo enovrstne in dvo-vrstne kozolce, t. j. kozolce z eno ali dvema stenama. Višokost kozolcev znaša po 15 lat. Late so po 25 cm narazen in po 6 m dolge. Dvovrstni kozolci imajo na sredi zgoraj počez položene deske, na katere naložimo suho krmo, pod tem stropom spodaj pa je prostor ali klonica za branje, pluge in drugo gospodarsko orodje.

Ko se je žito na polju dovolj posušilo, ga spravimo na pod ali škedenj, kjer čaka do mlatve. Skešenj mora biti suh in zračen. Le v suhih in zračnih prostorih se dobro ohrani snopje, slama in drugo. Lesen skešenj je najbolj pripravljen za malega posestnika. Večji posestniki imajo zidane škednje, ki so bolj trpežni in varni pred ognjem, zato pa tudi veliko dražji.

Žito mlatimo s cepmi ali z mlatilnimi stroji, ki jih imenujemo tudi mlatilnice. Mlatev s cepmi je drag in počasna, zlasti če primanjkuje mlatičev. Mlatič namlati na dan 1½ do 2 hl rži ali pšenice. S cepmi naj mlati samo malo posestnik, ki ima dobre mlatiče, pa malo žita. Večji posestnik mlati s cepmi samo tedaj, ko odbira najboljše zrnje za seme, ali pa ko napravlja škopno slamo, ki mu je potrebna za pokrivanje strehe, za vez v vinogradu, za povresla itd. Drugače pa mlati rajši z mlatilnico, ki vrši to delo veliko ceneje in hitreje. Kjer se posamezniku ne izplača nakup mlatilnice, se priporoča, da kupi več posestnikov ene vasi skupaj mlatilni stroj — seveda odake za hensilje tredke, ki prevzame jamstvo za solidnost stroja za več let. V čehoslovaški republiki najdemo vasi, kjer ima vsak boljši posestnik svojo mlatilnico.

Mlatev vršimo, kadar imamo največ časa za to. Večji posestniki mlatijo najrajsi po zimi, ko ni drugega dela. Seveda so poprej izmatali po eno kopo za poskušnjo ter zmerili zrnje in stehtali slamo. To so storili zato, da so mogli napraviti račune že kmalu po žetvi, kako bodo izjavili s pridelkom, koliko bodo lahko prodali zrnja, slame itd. itd.

Mlatilnice goni lahko človeška roka ali živina, ali pa parna sila. Namesto živine in parne sile jih more gnati tudi voda. Vodna moč je razmeroma najcenejša. Mlatilnice na roko niso príporočljive, ker z njimi ne opravimo mnogo več, kakor s cepmi. Njih vrtenje je prava mučka za človeka. Ročnih mlatilnic ne kaže kupovati, četudi so cenejše od drugih.

Boljše od ročnih so mlatilnice na ročni in ob enem na viteljni pogon, ali samo na pogon z vitlom, katere goni izključno le živina. Z mlatilnico na vitel namlatimo na 1 dan do 40 hl zrnja. Pri vprežni mlatilnici se počasna hoja živine prenaša z vitlom tako hitro na boben, da se ta zavri po 800- do 1000krat v eni minut, kar je smatrati za veliko tehnično pridobitev na tem polju.

Vitli so ležiči ali po stoječi. Ležiči vitel obstoje iz več parov zobčastih koles, je nizek in pritrjen v tla s pomoko močnega in dobro zvezanega lesenega okvirja. Pri ležičem vitlu se prenaša sila na mlatilnico z dvema železima drogom — transmisijskima drogom — ki sta heposredno zvezana z mlatilnico. Ti drogi so vdelani v tla, da živina nemoteno čez nje koraka. Da se sila od vitla na mlatilnico prenaša v različno smer, n. pr. navzgor, če leži mlatilnica višje, kakor vitel, ali pa na strani, postavimo med vitel in mlatilnico še posebne priprave — posredovalna kolesa ali predležja. S temi kolesi se prenaša sila od vitla na mlatilnico s pomočjo močnega jermema. Stoječi vitel je takoj visok, da more žival korakati pod jermenom, ki teče od najzgornejšega kolesa na vitlu vodoravno na mlatilnico. Stoječi vitel je dražji od ležičega in stane s potrebnim predležjem vred danes približno 5000 dinarjev.

Običajno so vitli napravljeni za dvovprego. Imamo pa tudi enovprežne in četverovprežne vitle. Živino vprezgamo na vitlu za vprežne trame, ki so pritrjeni na vodoravno ležičem in velikem zobčastem kolesu. Po številu potrebnih živine se ravna tudi število vprežnih tramov na vitlu. V vitel vprežena živina hodi v krogu okrog vretena ali vratila. Čim večji je ta krog, katerega je obhoditi, tem lažje dela živina. Premer kroga bodi vsaj 7½ m dolg. Vitel mora v tleh trdno stati. Vratilo mora stati navpik, kolo s vprežnimi trami pa vodoravno. Ko začnemo mlatiti, moramo spraviti vitel počasi v vrtenje. Živina ne sme kar naenkrat potegniti z vso silo, ker bi se utegnilo pripetiti, da se vitel polomi. Dobro storimo, ako spravimo vitel pod streho, da živina ne tripi pred solncem in dežjem. Vitel moremo uporabiti tudi za vrtenje drugih strojev, kot pribiralnika ali trijerja, slamoreznice itd.

Z vitlom vrtimo tudi sestavljeni mlatilnici, katere so mnogo večje, ker imajo razen slamotresnikov tudi priprave za čiščenje žita. Priprave sestojijo iz sit in veternic. V takih mlatilnicah se žito lahko očisti, kakor na čistilnih mlinih.

Parne mlatilnice gonijo parni stroji, ki proizvajajo 10 do 24 ktonjskih sil. Rabijo se na velikih posestvih, pa tudi na Murskem polju so zelo udomačene. Na njih se žito ne le očisti, marveč tudi sortira ali prebere. Tako na mlatilnicu nadomestuje potem takrat žitno čistilnico in trijer.

Gospodarstvo.

ZETEV IN MLATEV ŽITA.

Ummi kmetovalec mora poleg mnoga drugega vedeti tudi to, kjer je spravljati žitno zrno, da bi bode imeli od njega čim več koristi. Med raznimi živili, ki služijo človeku v prehrano, je pač kruh najnavadnejše in najizzdatnejše hrano. Zato molimo v očenaju: »Daj nam danes naš vsakdanji kruh.« Razpredelnica o redilnih snoveh v posameznih živilih nam kaže, da vsebuje ržen kruh 6% beljakovin, 48% ogljikovih hidratov in 44% vode, pšenični kruh pa 4% beljakovin, 51% ogljikovih hidratov, 1% redilnih soli in 43% vode. Kruh kot živilo igra v človeški prehrani že od nekdaj nad vse važno vlogo. Zato je potrebno, da se pri spravljanju krušnega zrna pomušimo dalje časa.

Žito je dozorelo, ko je žitna slama porumenela in je postalno zrno tako trdo, da ne kaže znotraj nobenega soča več. Najlažje se dočopi čas žetve na ta način, ako upognemo zrno čez nohet. Če se rado upogne ter se pri tem pokaže beli soč, je žito še nezrelo, ako je pa zrno takoj trdo, da ga prelomimo s težavo, je žito postalno prezrelo. Premalo zrelo zrno nam da pičel pridelek, ker se preveč vsusi, preveč zrelo žito pa se rado izsuje na njivi, daje bolj pusto moko in malovredno slamo. Edinole za seme puščamo žito dalje časa na njivi, da zrno popolnoma dozori. Za kruh pa požanjemo žito v času, ko je še nekoliko mehko, vendar ne več sočno in mlečno. Na večjih posestih pride pri žetvi tudi vreme v poštev. Na teh je začeti z žetvijo nekaj nekoliko prej, kakor pozneje, ker se prav lahko pripeti, da zanudimo pravi čas, bodisi da nam je nagašalo vreme, ali pa nismo dobili zadostnega števila delavcev, da bi mogli požeti povsod ob pravem času.

Žito žanjemo s srpom, ali pa ga kosimo z žitno kose.

Veliki posestniki rabijo za košnjo posebne stroje. V novejšem času so ti stroji tako napravljeni, da pokošeno žito obenem povežejo v snope. Kosilni stroj za žito in vezanje snopja stane po današnjih cenah 7000—8000 D.

S srpom gre žetev najpočasneje od rok. Delo pa je najboljše, ker se porazgubi najmanj zrna. S koso vršimo delo hitreje in ceneje. Za košnjo rabimo posebne žitne kose z ogrodjem ali grablji, ki polagajo pokošeno žito v rede. Dober kosec pokosi na dan ¼ do en oral, dočim požanje žanjica k večjemu do eno šestinko oralu. Za žetev enega oralu žita je potem takrat potrebno šest žanjic in dva strežača, ki vežeta snopje ter ga nosita v kopice, ali pa en kosec s tremi strežaji, ki pokošeno žito devajo v snopje in ga vežijo. V prvem slučaju imamo v celiem 8 ljudi, v drugem pa samo 4.

Požeto žito je treba sušiti,

da zrno do kraja dozori in da se slama posuši popolnoma. Če je bilo žito porastlo s plevelom ali z deteljo, je na sušenje posebno paziti. Žito v snopju lahko sušimo na njivah ali pa v kozolcih. Na njivi moremo sušiti v rezavkah, ali na ostrvih, ali kolih. Razstavke delamo večje ali manjše. Velike razstavke imenujemo kopice in križe, male pa stave ali stavke. Pri zlaganju snopja v križe moramo paziti na to, da se snopje hitro suši in preveč ne nateki. Prvi snop zganemo čez polovicno ter ga položimo na tla tako, da se nahaja klasična na gornji strani in ne visi k tlu. Na ta snop zložimo potem 20 snopov navskniz, enega pa povrh križe kot nekak klobuk. Križ sestoji torej iz 22 snopov, trije križi skupaj pa tvorijo kopo in 6 snopov povrh.

Kje je najbolje naročiti poljedelske stroje?

Kosilni stroji za žito, mlatilnice, trijerji in drugi poljedelski stroji se naročajo najbolje pri znani češki tvrdki Melichar-Umrath-Bächer, katere generalno zastopstvo za celo Jugoslavijo vodi g. F. Smola v St. Juriju ob juž. žel., podružnica tvrdke pa je v Ptiju, sejmišče.

Mlatilnica za ročni in viteln pogon, širina 470 mm, stane 2800 din., vitel s predležjem in eno transmisijo, $\frac{1}{2}$ m dolgosti, 4000 din., brez predležja pa 2800 din.

Sestavljeni mlatilnici za viteln pogon, širina 580 mm, s slamotresnikom in sitom stane 5030 din.

Zitne čistilnice z osmimi siti, zelo dobre, veljajo 1611 dinarjev.

Trijerji s 100 do 120 cm dolgim cilindrom za rž in pšenico, 2800—4000 din.

Slamoreznice, ustnik 190—300 mm, tudi za viteln pogon, 1300—2500 din.

Cene parnih mlatilnic se zvedo pri generalnem zastopstvu tovarn Melichar-Umrath-Bächer (F. Smola), St. Jurij ob južni žel.

Kakor sem poizvedel pri podružnici v Ptiju, daje ta tvrdka poljedelske stroje zanesljivim interesentom radevolje tudi na 14dnevno poskušnjo brezplačno in sicer to brez obveznosti, da mora dotični izposojevalec pozneje stroj naročiti. Razen tega se dobi pri naročilu ugodnost plačevanja na obroke.

Vekoslav Štampar.

Čebelarski shod v Limbušu pri Mariboru se vrši v nedeljo, dne 5. julija, ob 8. uri predpoldne v prostorih gostilne Srečko Robič v Limbušu. Na shodu bo predaval g. Jurancič.

»Perutninarnstvo.« Sestavil A. Slivnik. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. »Kmetovalec« piše sledete: To je naslov novi knjigi, ki obsega 174 strani in stane 44 din., v platno vezana pa 56 din. Knjigo je natisnila Tiskarna J. Krajev nasl. Novomesto in jo lepo opremila s številnimi podobami, ki jih je priznano dobro in skrbno narisal ravnatelj Dragotin Humek. Perutninarnstvo je pri nas še zelo zanemarjena panoga gospodarstva. Ob malem trudu bi lahko donašalo več dobička. Toda nevednost in malobrižnost vladata v tej stroki, ki sta krivi, da je naše perutninarnstvo takoreč še v povoju. Ne znamemo se za perutnino toliko, kakor bi zasluzila. In vendar prinašajo kure, gojene v malem in velikem obsegu, razumnemu perutninjanju primerno plačilo. Pisatelj se je sam bavil z perutninarnstvom in nam v lahko umljivi besedi opisuje, na kaj vse je gledati, da se ta važna gospodarska stroka povspne do večje rentabilnosti tudi po naših krajinah. Obširnejše so obdelane različne kurje pasme. Knjiga bo služila potrebam raznih rejcev perutnine, meščanju in tudi kmetovalcu. Važno pa je poglavje o kurjih boleznih, ki obsega vnanje bolezni, notranje bolezni, nezgodne, nesenzija in razvade. Knjiga je sestavljena po raznih viših in z veliko marljivostjo. Priporočamo jo vsem ljubiteljem in rejcem naše perutnine, da si jo nabavijo.

Mariborski tržni dan dne 20. junija 1925. Ta dan je bilo zelenjave in sadja, kakor tudi drugih stvari v veliki množini na trgu; tudi kupčija se je razvijala že rano zjutraj. Še celo slaninarjev je prišlo 12 na trg, ki so prodajali kakor poprej svinjino po 25 do 35 din., slanino po 25 din. in drob po 15 do 20 din. kg; domaći mesarji so skrčili cene in sicer večina njih je prodajala govedino po 10 do 19 din., teletino po 12.50 do 20 din. in svinjino po 15 do 17.50 din., klobase po 25 do 50 din., prekajeno meso po 30 do 40 din. in drob po 7 do 12 din. 1 kg. — Perutnina je bilo to pot okoli 800 komadov. Cene so bile pščanecem 25 do 30 din., večjim 30 do 75 dinč za par; kokošem 30 do 50 din., gosem in racam mladim 30 do 50 din., starim pa 60 do 100 din., domaćim zajčkom 7 do 50 din., kanalčkom 30 do 40 din., grlicam 30 din. in ščetom (mladim psom) 12.50 din. komad. — Krompir, sadje in zelenjava, druga živila: Kmetje so pripeljali 15 vozov krompirja in zelenjave in 55 vozov črešenj na trg. Cene so bile krompirju staremu 14 din., novemu 15 din. za mernik ($7\frac{1}{2}$ kg), oziroma 2 in 4 din. kg (novi se je tedaj pocenil), solati 4 do 8 din. kg ali pa glavnati solati 1 do 1.50 dinč in brazilijski 2 do 3 din. komad; stročji grah 5 din., stročji pasulji 7 do 8 din., čebuli 4 do 5 din., ohrovci 1 do 1.25 din., ohrovci repi 1 din. za komad; maslenemu olju 28 din., bučnemu olju 18 do 22 din., mleku 3 do 4 din., smetani 12 do 14 din. liter; črešnjami 2 do 3 din. liter, oziroma 4 do 10 din. kg, pomerančam 1 do 3.50 din., limonam 0.50 do 1.50 din. komad, jajcam 1 do 125 din komad (cene jajcam in mleku so še vedno previsoke, ker se dobijo izven Maribora za pol dinarja ceneje); jagode so se prodajale že po 8 do 10 din. in bozovnico po 2.50 din. liter. Trapistovski sir po 32 do 35 din. kg, sirček po 4 do 8 din. komad. — Lončena in lesna roba: Bilo jo je kakor po navadi precej na trgu in tudi cene so bile navadne 0.50 do 150 din., brezove metle 2 do 4 din., lesene vile za seno 15 do 20 din., lesene grablje 20 do 25 din. komad, koruzna slama 30 din. vreča, ročni vozički 125 do 1000 din. komad. — Cvetlice in rastline: Cvetlice prinašajo vedno v večji količini na trg in ljudje jih tudi prav radi kupujejo. Cene pa so bile raznim cvetlicam 0.50 do 5 din. za komad, oziroma z loncem vred 25 do 50 din., palmam z loncem vred 50 do 60 din., palmškemu semenu pa 2 din. za komad. — Seno in slama: Dne 17. junija so kmetje pripeljali vsled slabega vremena samo dva voza sena in dva voza slame, v soboto pa 4 vozove sena in 5 vozov slame na trg. Cene so bile senu 50 do 70 din., slami pa 37.50 do 40 din. za 100 kg. Slama se je tudi prodajala po 1.75 do 2 din. za snop.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinski sejm dne 19. t. m. se je pripeljalo 160 svinj, 2 kozi in 2 ovci. Cene so bile sledete: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 80 do 100 din., 7 do 9 tednov stari 125 do 220 din., 3 do 4 mesece stari 225 do 300 din., 5 do 7 mesecev

stari 350 do 450 din., 8 do 10 mesecev stari 625 do 750 din., 1 kg žive teže 12 do 14.50 din., 1 kg mrtve teže 15 do 17.50 din., koza komad 100 din., ovca komad 65 din. Prodalo se je 120 svinj in 2 ovci.

VIII. poročilo Hmeljarskega društva za Slovencijo o stanju hmeljskih nasadov v inozemstvu. Žatec, ČSR, dne 18. 6. 1925. Hmeljska rastlina je v zgodaj obrezanih nadih zrastla do vrha drogov, oziroma žičnega ogrodja in kaže mnogo panog. V večini nasadov je pa rastlina zrasta še do $\frac{1}{2}$, oziroma do $\frac{1}{4}$ drogov. Nadalje je precejšnji del nasadov še prav slab. Vreme zadnje dni ni bilo ugodno. Okuženje po hmeljski ušci se ne zmanjšuje in se vsa obrambna dela, posebno v nižavah, nadaljujejo. Razpoloženje n atrgu in cene so čvrste. Plačuje se od 3900 do 4020 čk za 50 kg. — Stanje hmeljskih nasadov na Bavarskem (Hersbank, Spalt in Holetau) je bilo sredi tekočega meseca vobče slabo. Od vremena, posebno pa od padavin, je odvisno njih zboljšanje. Alzacija, Poljska, Vitemberska, Belgija javljajo tudi ušivost hmeljske rastline. V Nemčiji se je poleg hmeljske ušice pojavila tudi strupena rosa (peronospora). »Saazer Hopfen- und Brauer-Zeitung.« — Tudi Savinjska dolina se letos lahko ponaša z raznimi škodljivci. Poleg bolhačev, uši in stenic, se je na pozem hmelju okoli Arje vasi in Žalca (gotovo tudi drugod) konstatirala bela in črna strupena rosa. Hmeljari, še enkrat: Pozor! Storite vse v prid in v obrambo Vaših hmeljskih nasadov. Trud se Vam bo obilokrat plačal.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 57.45—58.25 din., angleški funt 280.50—283.50, italijanska lira 215—218.90, švicarski frank 11.22—11.32, čehoslovaška kruna 171.05—173.45, avstrijski šiling 811.50—823.50. Dinar se kupuje na borzi v Curihu po 8.95 centimov.

RESOLUCIJE OBČNEGA ZBORA KRAJEVNE ORGANIZACIJE SLS V GUSTANJU.

1. Zborovalci izrekajo Jugoslovanskemu klubu in njegovemu načelniku dr. Korošcu za njegovo dosledno in nepremakljivo, naporno delo za avtonomijo Slovenije in za pravice slovenskega ljudstva svoje popolno zaupanje. Red in mir in zakon naj vladata v Jugoslaviji! Doli s korupcijo, proč z našiljem!

2. Zborovalci zahtevajo neodjenljivo prost izvoz živine. Prebivalstvo Mežiške doline, kar se ukvarja s kmetijto, živi le od živinoreje in od gozdarsvta. Cena živini je katastrofalno padla, domačih kupcev ni, meje pa so zaprte.

3. Cena lesu je danes tako nizka, da pri odračunu režijskih stroškov ostane komaj toliko za lastnika, kot je zasluzil delavac, ko je les sekel in tesal.

Vrhu tega krivična dohodnina. 30 do 50 let plačuje kmet davek od svojega gozda, predno zraste les, ko se pa prodaja, pa pride dohodnina, ki znaša ravno $\frac{1}{4}$ prodajne cene to pa zato ker naša davčna oblast še vedno rabi za odmero dohodninskega davka tabelo v kronski veljavni, akoravno oblasti že dve leti kazensko preganjajo vsako drugo zaračunavanje kot v dimarski veljavni.

Zahlevamo, da se takoj uvedejo pri vseh davčnih oblastih Slovenije tabele v dinarski veljavni.

Izvoz lesa, zlasti stavbnega, naj se oprosti carine, ali pa naj se carina izdatno zniža.

4. V Mežiški dolini se vrši revizija vodnih naprav. Posetniki mlinov, žag in jezov morajo predložiti spremembo poglobljarstvu odlok, s katerim je bila vodna naprava dovoljena. Mnogo posetnikov nima tega odloka, bodisi, da je naprava že stoletja obstajala, bodisi, da se je odlok na na katerikoli način izgubil (požar, prodaja itd.). V občinskih mapah so vse te vodne naprave razvidne, gotovo so bile enkrat oblastveno dovoljene. Davčni vijak nas bo itak že skoro zadržal in zdaj naj plačujemo še nove komisije ter drage načrte.

Zahlevamo, da že vendar enkrat naš zunanj urad dobi določne spise od okrajnega glavarstva v Velikovcu, kjer ležijo lepo spravljeni, ali pa naj bodo komisije, geometri in načrti brezplačni, ki na novo ustanovijo na papirju vodne naprave.

5. Zahlevamo, da vlada že vendar enkrat izpolni svojo obljubo, dano prilikom odteganja 20% pri izmenjavi kronskej bankovcev v dinarske, da se bo s temi 20% kuponji lahko plačeval davek. Klub naj vladu na to opozori.

6. Zoper novi šolski načrt naučnega ministarstva in njegovo neprimerno krivično hitro izglasovanje ter obravnavanje na celi črti protestiramo.

7. Zahlevamo za vse šole Mežiške doline, stare glavne počitnice od 1. septembra do 31. oktobra.

8. Protestiramo zoper krivični 2% davek na delo.

MALA OZNANILA.

Minarskega pomočnika, po Štirje dijaki se sprejmejo na štenega ter treznega značaja hrano in stanovanje s priprejme v delo Lešnik Ferdi. — Hrani in šolskim letom pod nadzorstvom Naslov v upravnemu.

Viničarja iščem na posestvo ob Savi. Ponudbe na upravo lista pod Sava 740. —

Franjo Rudl, Pesnica potrebuje deklo, katera zna dobiti, par krav in svinje opravljati.

Posestnikom ali obrtnikom brez otrok dam 11 letnega fanta nad 15 let sta rega, kateri bi imel veselje se učiti mlinarske obrti v umetnem mlinu. Učna doba 2 in pol leta. Začetna mesečna plača 125 D potem pa po zmožnosti do 200 D. Hrana in stanovanje v hiši. Nastop takoj.

Oglasiti se je pri Antonu Ponik, Sv. Peter pri Mariboru. —

Posetnikom ali obrtnikom brez otrok dam 11 letnega fanta nad 15 let sta rega, kateri bi imel veselje se učiti mlinarske obrti v umetnem mlinu. Učna doba 2 in pol leta. Začetna mesečna plača 125 D potem pa po zmožnosti do 200 D. Hrana in stanovanje v hiši. Nastop takoj.

Pekovskega zelenca iz pošteme hiše se sprejme ob popolnoma prosti oskrbi. Oglasiti se je na paromlinu J. Žadravec v Središču ob Dravi. 731 2—1

Za prihodnje šolsko leto vzemam 1 ali 2 dijaka na stanovanje in hrano. Električna razsvetljiva, blizu šol. Naslov v upravnemu.

Proda se posestvo z mlinom brez konkurenco. Ivan Kovač Crešnjevec 1, Slov. Bistrica.

Nov lep umetni mlin na stalni vodi se proda. Vpraša se: Ivan Kociper, Ptujška gora.

Malo posestvo pri Rušah se z vsemi deželimi pridelki prodaja da je v najem. Naslov v upravnemu.

Posestvo. Kdor vzame v načem za več let posestvo, dobi letošnji pridelki zastonj. 10 oralov njiv, obdelanih, 14 oralov travnika in 14 oralov gozda, vse v dobrem stanju. Stanovanja in hlevov dovolj, ev. prodam ali dom na pol. Hrvatin Anton, p. Sv. Ilj v Slov. gor.

Srednje velika kmetija ob Savi na prodaj. Oglasiti se za naslov pri upravi lista pod Sreča 741.

Nova dvonadstropna hiša s 4 stanovanji, vodovod, vrt, hlev se proda. A. Murko v Ptaju.

Arondirano posestvo v Slov. goricah, tik ob okrajin cesti, 2 in pol ure od Maribora, 7 do 8 oralov, se pod ugodnimi pogoji proda. Naslov v upravnemu.

Občeni zbor Kletarskega društva v Ormožu, r. z. z. o. z. se bo vršil dne 4. julija 1925 ob 4. uri popoldne v majhni dvorani Katoliškega Domu pri kletarski gostilni. Dnevnired: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zборa. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobrenje rač. zaključka za leto 1924. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Eden in četrto orala vinograda sadonosnik, lepa hiša s hlevi in obokano kletjo se po ceni proda. Josip Baršič, Zg. Polkavka.

Preda se po ceni majhno posestvo pri Karlu Kiki Zgor. Volicina, pošta Sv. Lenart v Slov. gor.

Zelo znižana cena! Proda se lepo posestvo, arondirano, pri blizu 6 km od Maribora pri Sv. Marjeti na Pesnici, 36 oralov rodovitnih njiv, travnikov, goric, na glavnem cesti, obstoječe iz gospod. poslopju: 1 prenovljeni hiša za gospodarja, 1 hiša za oskrbnika in velik hlev in tri viničarska poslopja in v vsem živim in mrtvim inventarjem po 460.000 D. Plačilne ugodnosti. Cenjene ponudbe na Reisman, Maribor, Vojašniška ulica 6. 730 2—1

Kmetje. Najboljše zamenjate bučne jedrce cele ali luščene in prešate do dobrim novržkom tovarni bučnega olja v Mariboru. Pod mostom št. 7, Magdalenska stran. Tam dobite tudi dobre in mastne otrobi in prge po nizki ceni.

Harmonike, prave dunajske v nedosegljivosti, kakor jih pri nas nikjer ne dobite in sicer polovico ceneje kakor drugod posreduje »Jugopaket« Maribor, kamor se je treba obrniti po cenike ter priložiti 1 Dinar za poštino. Tudi ustema pojasnila daje pisarna v Jezdarski ulici 5. 743 3—1

Dobrohranjena harmonika se proda. Cena zelo nizka. Principova ulica 4, Maribor.

HA-HA-HA

ne boš strgal, ne, imam močno obleko, ker sem kupil sukno v veletrgovini R. STERMECKI v Celju štev. 24 katera razpošilja trpežno sukno m D 60—, močen šejet m D 70—, fini kamgarn m D 90—. Ilustrovani cenik z črtev 1000 slikami se pošlje vsekemu zastonj, vzorci od sukna, kamgarna in razne manufakture robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlagom osebno kupovat, dobri nakupu primerno povrnitev vožnje. Naročila čez D 500— pošt. prost. Trgovci engros cene.

KONKURS**V Ptiju, Panonska ulica 5, l. n.**

v stari vojašnici za magistratom, v neposredni bližini pošte je otvoril

Anton Carli, notar,

svojo notarsko pisarno kot naslednik bivših notarjev gg. Filafera, Strafelle odnosno dr. Grobelnika.

Tem urejuje vsak dan, izvenči nedelje in praznike od 8.—12. ure dopoldne in 2.—5. ure popoldne.

KONKURS

Veletrgovina

Ed. Suppanz, Pristava

odpre v nedeljo, dne 28. t. m. svoj novi, moderno opremljeni

prodajalni lokal

in se priporoča p. n. strankam glede kritja njih potrebščine v vseh pripadajočih predmetih po najnizjih cenah.

MOKA

vseh vrst, kakor:

**pšenična,
aidova,
krušna,
koruzni zdrob,
otrobi**

vedno v zalogi ter najceneje v trgovini.

I. Lovrenčič & drug

v Križovcih pri Ljutomeru.

Z a s t o n

in poštne prosto se pošlje takoj krasni cink z več tisoč slikami. — Pišite nemudoma ponj v

Prvo gorenjsko razpošiljalno

Ivan Savnik

Kranj—Slovenija.

Vzorci raznega blaga za obeske se pošljejo na ogled.

Notar Avgust Drukar v Celju

ureduje odsetek v pisarni prejšnjega notarja Baša vsak dan razun nedelj in praznikov. 622 5-1

**Domače sredstvo,
katero Vam je potrebno**

in ki bo tudi pri Vas ob vsaki priložnosti pokazalo svoje bolečine olajšajoče dejstvo, je: LEKARNJA FELLERA ELSA-FLUID. Vrelec močil že skoz 26 let izkušen in priljubljen! Znotraj za želodec, pri krčih in bolečinah nekoliko kapljic na sladkorju. Hitro deluje kot sredstvo za drgnjenje pri revmatičnih bolečinah in v vseh slučajih, kjer masaža potrebnal! Odstrani nahod in stori neobčutljivega proti mrzlemu zraku, je enako dobro za oči, ušesa, zobe, glavo, usta in grlo. Z zavojnino in poštino stanejo:

1 paket s 6 dvojnati ali 2 specialne steklenke . . .	62 D.
2 paketa s 6 dvojnati in 2 specialne steklenke . . .	96 D.
3 pakete s 12 dvojnati in 2 specialne steklenke . . .	130 D.
6 paketov s 18 dvojnati in 6 specialne steklenke . . .	240 D.

Naročila točno nasloviti na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar,
v Stubici Donji, Elsatrg 341, Hrvatska.

Za nadopolnitve paketa se priporoča: ELSA-SVEDSKA KAPLJICE za želodec, ki pospešujejo prebavo. ELSA-ZAGORSKI SOK proti kaši in bolečinam v prsih.

Na obrekel

Manufakturo in konfekcijo, vezenine, pletenine i. t. d. kakor moške in ženske obleke po meri iz lastne prvo-vrstne krojačnice ter premog in drva dobite proti ugodnemu odplačevanju le pri tvrdki.

DAVORIN JOHAN IN DRUGOVI

družba z o. z.

Maribor, Vojašnitska ul. 2, pisarna Gregorčičeva ul. 1

la PORTLANDCEMENT

v sodih po 190 kg in 200 kg, in v jut vrečah po 50 kg v vsaki množini po tovarniški ceni priporoča v nakup TOVARNA CEMENTA ZIDANIMOST.

**Najbolje in najvarnejše naložite svoj denar pri
Okrajinji posojilnici v Ljutomeru,**

ki obrestuje kralilne vloge navadne po 8%, večje in vezane po dogovoru tudi višje. Sprejema hranilne knjige drugih denarnih zavodov kot gotovino ter izvršuje vsa nakazila. — Tekoči računi.

Priporoča se tvrdka

J. Osolin, Laško

za nakup špecerijskega in manufakturnega blaga ter raznih poljedelskih strojev.

Prava ura za Vas!

je Suttnerjeva ura, kajti potrebujete točno idočo ura z jakim in preciznim ustrojem, lepo izdelano in pa vsem tem poceni. Z uro od Suttnerja boste vsekakor zadovoljni. Tvrta Suttner kot jugoslovenska podružnica lastne tovarne ur v Švici, jamči Vas za dobroto ustroja!

Vse nadkriljuje znana IKO! Zahtevajte bogate ilustrovani cenik. Pošljite istega samo 2 dinarja za poštnino na naslov:

TOVARNA UR H. SUTTNER
v Ljubljani, lt. 272, Slovenija.

Priporoča se

Tiskarna sv. Cirila v Mariooru.**Za poljske križe**

sí mnogi želijo Kristusove podobe (Korpuse). Da ustreže ljudem, jih je oskrba Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, ker se dobijo po sledečih cenah: 65 cm veliki po 550 D, 75 cm veliki po 600 D, 80 cm veliki po 700 in 800 D, 90 cm veliki po 800 D, 100 cm veliki po 950 D in po 1280 D, 120 cm veliki po 1700 D.

Stenski križe

z leseno podobo (korpusom) stanejo: Velikost 20 cm po 42 in 77 D, 25 cm po 55 in 90 D, 30 cm po 77 in 100 D, 35 cm po 96 in 115 D, 40 cm po 140 D.

Stenski križe

s kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih po 4, 12, 18 in 24 D.

Stoječi križe

s kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih in izpeljavah po 22, 24, 28, 30 in 36 D.

Izpelaiva je zelo okusna in solid ter se toplo priporoča, da si vsak, kdor križe potrebuje, ist kupi v Tisk. sv. Cirila v Mariboru.

**Prvovrstne
gonilne jermene**

po ugodnih cenah oddaja tvrdka

G. ZSILAVECZ, Gornja Radgona.

Telefon 14.

713 2-1

D E N A R

si prikranite, ako kupite manufakturno blago

» Celju, „Pri solncu“

Stalno ogromna zaloga vsakovrstnega svežega blaga, kakor: sukno za moške, volneno za ženske, blačevino, tiskovino, baržun, barhent, belo platno, rujavo platno, nogavice, pavola, vsakovrstno moško ter žensko perilo, brisalke, odeje, dežniki, dežni plašči, cefir in plastično za srajce, klot, čepice in naglavne rute.

Ne opustite se prepričati! Za obilen obisk se priporoča

Alojz Drofenik**Glavni trg 9 Celje Glavni trg 9**

Postrežba točna!

Mera obilna!

Somišljeniki inserirajte!

Primarij
DR. IVAN MATKO
 docent za interno medicino na vseučilišču v Pragi
 ordinira zopet redno

Telef. 357 Maribor, Slovenska ulica 4. Telef. 357

APNO

In Zagorja, Portlandcement v vsaki množini in zmlazaj
 sveče. Traverze in vsa druga železnina se kupi ceneje kot
 drugod v staroznani

veletrgovini z železnino in gradivnim
 materialom

I. Andraschitz
 Vodnikov trg Maribor Vodnikov trg

Kuharica

katera samostojno dobro do-
 mačo hrano kuha se sprejme
 pri velikem trgovskem pod-
 jetju na deželi. Ponudbe z na-
 vedbo zahteve plače podku-
 harica na upravo lista. 732
 3-1

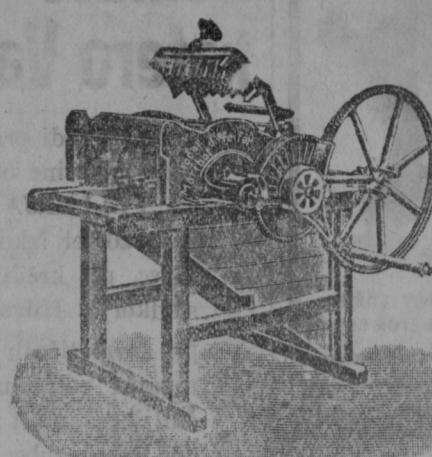
NNNNNNNNNN

Traovski vajenec

se sprejme v veletrgovini
 ED. SUPPANZ, PRISTAVA.

All sem že ob-
 novil naročnino?

Tovarna kmet. strojev in livarna železa

J. Pfeifer ml.,

Hoče pri Mariboru.

Izdeluje: mlatilnice za roko, vitelj in motorno moč, vitelj za 1 in 2 konja, vejalnice, slamoreznicne, sadne mline, brane za travnike, reporeznicne itd. — Zelezno opremo za žage venecijanerice vseh vrst, cirkularne žage, transmisije, vse litnine iz železa in kovine.

Popravilo vseh strojev in motorjev.

Postrežba točna, zmerne cene.

Kupuje staro vrito železo.

Velika efektna lotterija v Ptiju

v korist novih orgelj v cerkvi sv. Petra in Pavla.
 Lotterija obsega 250 lepih dobitkov v skupni vrednosti

150.000 Din.

Vrši se 29. junija 1925.

Prvi in glavni dobitek je **lep mlad konj.**

1. Šivalni stroj (»Singer«)	10. Blago za moško obleko
2. Koło (bicikl)	11. Blago za žensko obleko
3. Cela kravja koža, ustroj. za podplate	12. Žepna ura
4. Polovnjak vina (3 hl)	13. Vreča moke
5. Namizni servis	14. Klafta drv
6. Bala belega platna	15. Vsi zvezki Jurčičevih spisov (vezani)
7. Prašič	16. Servis za vino
8. Kuhinjska garnitura	17. Servis za pivo
9. Kuhinjska garnitura	18. Zaboj mila itd. itd.

Srečka stane samo 5 Din. — Dobijo se pri župnem uradu Sv. Peter in Pavel v Ptiju.

Naložite denar le pri

Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadruži z neomejeno zavezo.

Cankarjeva ulica 4, poleg davkarije

(poprej pri »Belem volcu«)

kjer je najbolj varno naložen in se najviše
 obrestuje. — Rentni in invalidni davek plačuje
 posojilnica.

**Oglas v „Slov. Gospodaru“
 imajo najboljši uspeh!**

Vrhunec fino mehanike. Prvorazredni
 moderni brzo-pisalni stroj. Večletno
 jamstvo. Brezkonkurenčni pisalni stroj
 sedanjosti je edino

STOEWER-RECORD

LUD. BARAGA

Ljubljana, Selenburgova ulica 6/I.

Specijalna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskeih, razmnoževalnih strojev. Hektografski zvitki, barvni trakovi, ogljeni in povoščeni
 papir vedno v zalogi.

Zadružna gospodarska banka d. d.,

Podružnica v Mariboru.

V lastni, novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo.

Izvršuje vse bančne posle najkulantnejel — Najviše obrestovanje vlog na knjižice in v tek. računu.

Pooblaščeni prodajalec sreček državne razr. loterije.